

Glas zaveznikov

Leto II - Št. 397

Informacijski dnevnik A. I. S.

Cena 4 lire

Ustava Trsta bo imela mednarodni značaj

Sprejem francoskega kompromisnega predloga
Nadzorstvo Varnostnega sveta demilitarizacija, ljudska zbornica in vladni svet

PARIZ, 3. oktober — Britanski zunanji minister Bevin se je včeraj vrnil v Pariz, kjer je ponovno prevzel vodstvo britanske delegacije. Posebni dopisnik «BBC» v Parizu poroča, da je z njegovo vrnitvijo možno, da se bodo prihodnje dni sestali štirje zunanji ministri, da bi preučili vprašanje Trsta in nekatera druga vprašanja. Dopisnik pravi, da je po trenutnem stanju videti, da bodo morali 6. ali 7. oktobra, ko se bodo pričela plenarna zasedanja, razpravljati o številnih vprašanjih. Iz predhodnih glasovanj v posameznih odborih je razvidno, da pri težkih vprašanjih niso dosegli dvotretjinske večine, kar pomeni, da bodo morali ponovno vzeti v pretes vsa stališča manjšin, kar niso stališča nikakega pozitivnega predloga. Dopisnik dodaja, da je težko soditi, ali bodo to obširno delo v osmih delavniških, oz. desetih dneh, če prišče jemo nedelje, ki so na razpolago za plenarna zasedanja, lahko opravili.

V ospredju včerajšnjega dne je spet stalo tržaško vprašanje. Političnem i in ozemeljskemu odboru a statutu, kljub temu je prvi 50 minut dopoldanskega zasedanja porabil le za to, da je razpravljati o načinu, kako bi vprašanje načeli.

Razprava je v glavnem obsegala preučevanje poročila pododborna o petih načrtih za statut, ki so jih predložile štiri velesile in Jugoslavija. Sovjetski delegat je predlagal, da bi morali najprej razpravljati o onih členih osnutka mirovne pogodbe, ki določajo glavna načela pogodbe. Kljub temu nadaljeval. Predsednik je zavel točki s ključem, da bi pozel al redu, ostali delegati so orilel glaso pozivati k miru. Pijade pa je neustrahovano nadaljeval. Predsednik mu je končno dodelil dve minuti, da je govor končal.

Pijade je v govoru ponovil trditev, da vsi anglo-ameriški predlogi za statut odkrivajo, da Trst ne bo postal svobodno demilitarizirano mesto z mednarodno pravico, marveč vojaška baza pod anlično-ameriškim gospodarstvom.

Poljska je predložila naj bi štirje zunanji ministri ponovno preučili to vprašanje in omogočili Jugoslaviji, da ponovno predloži svoj statuti, preden kaj sklenejo. Francija je izrazila mnenje, da je ta predlog preveč obupno zdravilo, ker je po mnenju francoskega delegata enak priznanju neuspeha. Odbor je nato po štirurnem razpravljanju brez vsakega sklepa za sedanje preložil na večer.

Medtem ko razpravljamo...
Zvečer ob 21.30 po Greenwichu se je začelo zaključno zasedanje političnega in ozemeljskega odbora za Italijo o tržaškem vprašanju. Odbor je moral doseči neko odločitev ali pa priznati nemogočnost doseči odločitev, ker mora do sobote zaključiti delo.

Britanski delegat Sterdale Bennett je ob otvoritvi večeravnega zasedanja izjavil, da je prevladujoči čustvo v svobodnem tržaškem ozemlju občutek bojazni za bodočnost. Ta občutek so povzročile razne mišljve ter teroristično delovanje in nasilje na obeh straneh.

Medtem, ko za konferenčno mizo razpravljamo, ne poteče skoraj nobena noč, ne da bi bil v Trstu izviran kak anarhistični atentat, vesti, ki prihajajo s tega ozemlja, predstavljajo žalostno in istino političnih umorov, ugrabitev in nepazov.

Tak je položaj, kot ga pozna britanska delegacija. To dejstvo nas sili, da pozivamo k nujnosti, da bi storili vse, kar je mogoče, da usvaritev novega režima, ki bi lahko poosepil mir ter utrdil javno varnost in red. Vse prebivalstvo ozemlja želi živeti prijeteljsko, v spoštonih razmerah miru in varnosti.

«Ta nezakonita dejanja n' so posledica redkega in neorganiziranega ekstremizma. Vsaka izmed glavnih narodnih strani svobodnega področja ima svoje organizacije, katerih nameni je izkoristiti in obratno učinkovati na delovanje nasprotnih strank. Te organizacije upajo, da se bodo dokopale do oblasti v novem svobodnem ozemlju.

Sprejeti predlog določa:

- 1) Varnostni svet naj zavaruje integriteto in neodvisnost svobodnega ozemlja. Ta odgovornost nalaga Varnostnemu svetu, da ima nadzorstvo nad izvrševanjem določil statuta in vzdrževanjem javne varnosti in reda;
- 2) svobodno ozemlje bo demilitarizirano; razen z dovoljenjem Varnostnega sveta ne bo nikakim oboroženim silam dovoljen dostop na ozemlje;
- 3) stalni statut bo zagotovil ustanovitev ljudske zbornice, ki mora biti izvoljena na osnovi splošnih, neposrednih in tajnih volitev po načelu proporcionalnega predstavnitva. Ljudska zbornica mora ustanoviti vladni svet, ki bo odgovoren zbornici;
- 4) oblasti zbornice in sveta bodo omejevale pravice guvernerja;
- 5) guvernerja bo določil Varnostni svet, potem ko se bo posvetoval z Jugoslavijo in Italijo ter ko se bo predstavnik Varnostnega sveta prepričal o izpolnjevanju statuta;
- 6) guverner bo imel pravico predlagati zakone ljudski zbornici ter preprečiti, da bi zakonodajne odredbe stopile v veljavo. Poročati pa bo moral o tem Varnostnemu svetu, ako ljudska zbornica njegovo mnenje in priporočilo ne bi sprejela;
- 7) glavne dolžnosti guvernerja bodo: vzdrževanje javnega reda in varnosti, vzdrževanje odnošev s tujino in najtesnejši zvezi z oblastmi, ki bodo izvoljene na ozemlju, imenovanje sodnikov po zaslišanju Varnostni svet, z nekaterimi omejitvami ima tudi pravico da proglasi obredno stanje;
- 8) ako bi zaradi izrednih razmer neodvisnost ter integriteta svobodnega ozemlja, javni red in mir ter slovenske in civilne pravice prebivalcev bile v nevarnosti, mora guverner o tem takoj obvestiti Varnostni svet. Z nekaterimi omejitvami ima tudi pravico da proglasi obredno stanje;
- 9) državljanstvo v svobodnem mestu bodo dobile tiste osebe, ki so imele na tem ozemlju svoj domol 10. junija 1940. Pogoje za kasnejšo pridobitev državljanstva bo določila ljudska zbornica;
- 10) neglede na vprašanje svobodne luke bo vse ozemlje predstavljalo svobodno cono, Ustanovitev drugih con pod izključno jurisdikcijo kake države je zabranjena. Zgoljčen bo svobodni tranzit med prosti luko in onimi državami, katere se bodo te aguke posluževale. Gospodarska unija med svobodnim ozemljem ter kako drugo državo, ki bi imela izključujoč značaj, je zabranjena;
- 11) v dobi med podpisom mirovne e pogodbe ter med trenutkom, ko bo stopil statut v veljavo, bo Varnostni svet imenoval začasno vlado;
- 12) Varnostni svet bo določil rok in datum, kdaj morajo tuje te zapustiti ozemlje.

Jugoslovanski predlogi glede Trsta so bili zavrnjeni, za te predloge so glasovale samo slovenske države. Po teh predlogih bi bila guvernerja oblast močno omejena, ter bi prišla do polne veljave ljudska zbornica. Poleg tega bi Jugoslavija lahko ustanovila svojo lastno prosto cono v mednarodni luki ter sklenila dalekosežno unijo (carina, teleznice, pošta, valuta) z prostim ozemljem.

Vilfan je nato napadel francoski predlog v pogledu oblasti, ki bi jo imel guverner. Izjavil je, da misli, da se v Trstu dogajajo teroristična dejanja. Želji bi imeti nekaj sil, ki bi dokazale surov ravnanje, ki so ga s strani policije deležne žene.

Vilfan je nato napadel francoski predlog v pogledu oblasti, ki bi jo imel guverner. Izjavil je, da misli, da se v Trstu dogajajo teroristična dejanja. Želji bi imeti nekaj sil, ki bi dokazale surov ravnanje, ki so ga s strani policije deležne žene.

Vilfan je nato napadel francoski predlog v pogledu oblasti, ki bi jo imel guverner. Izjavil je, da misli, da se v Trstu dogajajo teroristična dejanja. Želji bi imeti nekaj sil, ki bi dokazale surov ravnanje, ki so ga s strani policije deležne žene.

Vilfan je nato napadel francoski predlog v pogledu oblasti, ki bi jo imel guverner. Izjavil je, da misli, da se v Trstu dogajajo teroristična dejanja. Želji bi imeti nekaj sil, ki bi dokazale surov ravnanje, ki so ga s strani policije deležne žene.

Vilfan je nato napadel francoski predlog v pogledu oblasti, ki bi jo imel guverner. Izjavil je, da misli, da se v Trstu dogajajo teroristična dejanja. Želji bi imeti nekaj sil, ki bi dokazale surov ravnanje, ki so ga s strani policije deležne žene.

Vilfan je nato napadel francoski predlog v pogledu oblasti, ki bi jo imel guverner. Izjavil je, da misli, da se v Trstu dogajajo teroristična dejanja. Želji bi imeti nekaj sil, ki bi dokazale surov ravnanje, ki so ga s strani policije deležne žene.

Vilfan je nato napadel francoski predlog v pogledu oblasti, ki bi jo imel guverner. Izjavil je, da misli, da se v Trstu dogajajo teroristična dejanja. Želji bi imeti nekaj sil, ki bi dokazale surov ravnanje, ki so ga s strani policije deležne žene.

Vilfan je nato napadel francoski predlog v pogledu oblasti, ki bi jo imel guverner. Izjavil je, da misli, da se v Trstu dogajajo teroristična dejanja. Želji bi imeti nekaj sil, ki bi dokazale surov ravnanje, ki so ga s strani policije deležne žene.

Vilfan je nato napadel francoski predlog v pogledu oblasti, ki bi jo imel guverner. Izjavil je, da misli, da se v Trstu dogajajo teroristična dejanja. Želji bi imeti nekaj sil, ki bi dokazale surov ravnanje, ki so ga s strani policije deležne žene.

Vilfan je nato napadel francoski predlog v pogledu oblasti, ki bi jo imel guverner. Izjavil je, da misli, da se v Trstu dogajajo teroristična dejanja. Želji bi imeti nekaj sil, ki bi dokazale surov ravnanje, ki so ga s strani policije deležne žene.

Vilfan je nato napadel francoski predlog v pogledu oblasti, ki bi jo imel guverner. Izjavil je, da misli, da se v Trstu dogajajo teroristična dejanja. Želji bi imeti nekaj sil, ki bi dokazale surov ravnanje, ki so ga s strani policije deležne žene.

Vilfan je nato napadel francoski predlog v pogledu oblasti, ki bi jo imel guverner. Izjavil je, da misli, da se v Trstu dogajajo teroristična dejanja. Želji bi imeti nekaj sil, ki bi dokazale surov ravnanje, ki so ga s strani policije deležne žene.

Vilfan je nato napadel francoski predlog v pogledu oblasti, ki bi jo imel guverner. Izjavil je, da misli, da se v Trstu dogajajo teroristična dejanja. Želji bi imeti nekaj sil, ki bi dokazale surov ravnanje, ki so ga s strani policije deležne žene.

Vilfan je nato napadel francoski predlog v pogledu oblasti, ki bi jo imel guverner. Izjavil je, da misli, da se v Trstu dogajajo teroristična dejanja. Želji bi imeti nekaj sil, ki bi dokazale surov ravnanje, ki so ga s strani policije deležne žene.

Vilfan je nato napadel francoski predlog v pogledu oblasti, ki bi jo imel guverner. Izjavil je, da misli, da se v Trstu dogajajo teroristična dejanja. Želji bi imeti nekaj sil, ki bi dokazale surov ravnanje, ki so ga s strani policije deležne žene.

Vilfan je nato napadel francoski predlog v pogledu oblasti, ki bi jo imel guverner. Izjavil je, da misli, da se v Trstu dogajajo teroristična dejanja. Želji bi imeti nekaj sil, ki bi dokazale surov ravnanje, ki so ga s strani policije deležne žene.

Vilfan je nato napadel francoski predlog v pogledu oblasti, ki bi jo imel guverner. Izjavil je, da misli, da se v Trstu dogajajo teroristična dejanja. Želji bi imeti nekaj sil, ki bi dokazale surov ravnanje, ki so ga s strani policije deležne žene.

Vilfan je nato napadel francoski predlog v pogledu oblasti, ki bi jo imel guverner. Izjavil je, da misli, da se v Trstu dogajajo teroristična dejanja. Želji bi imeti nekaj sil, ki bi dokazale surov ravnanje, ki so ga s strani policije deležne žene.

Vilfan je nato napadel francoski predlog v pogledu oblasti, ki bi jo imel guverner. Izjavil je, da misli, da se v Trstu dogajajo teroristična dejanja. Želji bi imeti nekaj sil, ki bi dokazale surov ravnanje, ki so ga s strani policije deležne žene.

PATTERSON O MOČNI AMERIŠKI VOJSKI IN JUGOSLOVANSKI KRIZI

London, 3. oktobra
Radio London je danes javil, da je ameriški vojni minister Patterson v svojem govoru v San Franciscu zahteval, naj bi imelo Združene države močno aktivno in rezervno vojsko, ki bi šla okoli 5 milijonov mož. Pod orožjem naj bi bilo okoli 1 milijon mož, od katerih 400.000 v zrakoplovstvu. Vojni minister je pripomnil: «Slabost je najkrajša pot in bi nas vedla naravnost v vojno.»

Radio London je nadaljeval svoje poročilo z naslednjimi besedami: O nedavni jugoslovanski krizi je ameriški vojni minister Patterson izjavil: «Vojaška slabost ne pomeni nič drugega kot to, da vas razni častilni diktatorji suvajo na dno in levo. Neoborožena prevozna letala je lahko napadati in sestreliti, toda z leteliimi trdnjavami je stvar drugačna.»

NOVA GRŠKA VLADA

Athens, 3. oktobra
Grški ministrski predsednik Tsaldaris je včeraj sporočil, da je kralj odobril njegovo vlado, ki je v celoti sestavljena iz monarhistov. Kralju je prislegla sinoci.

LETALONOSILKA „RANDOLPH“ V SMIRNO

Washington, 3. oktobra
Poročevalec ameriškega zunanjega ministrstva je objavil, da bo ameriška 27.000 tonska letalonosilka «Randolph» na svojem kroznem potovanju pristala v Smirni blizu vzhoda v Darinleze. Letalonosilka se bo pridružila močni ameriški pomorski skupini v Sredozemskem morju, ki ima po izjavi ameriškega mornarskega ministra Forestala namen, da zavaruje koristi Združenih držav in podpira ameriško politiko na tem področju. V washingtonskih krogih spravljajo ta obisk v Smirni v neposredno zvezo s sedanjo napetostjo v vprašanju Tardarid. Neki članek lista «Washington Post» pše, da je to najbolje znamenje za resnost, s katero v Washingtonu zasledujejo nov razvoj sovjetko-turškega spora o Darinleze.

SIDKI PAŠA OSTANE?

Aleksandrija, 3. oktobra
V torek zvečer so uradno javili da egipčovski kralj Faruk ni sprejel odstopa ministrskega predsednika Ismaila Sidki paše in da ga je prosi, da vrši naprej svoje poe.

ATTLEE PRIPRAVLJA PREOSNOVO VLADE

London, 3. oktobra
Ministrski predsednik Attlee zaključuje načrte za preosnovo vlade pred novim sklicanjem parlamenta. Imena novih ministrov bodo objavili pred zasedanjem parlamenta, ki bo prihodnji torek. Ne pričakujejo nikakih večjih sprememb v nado preloili.

Odmevi Nürnberga

Zavezniki pred novimi vprašanji

LONDON, 3. oktobra. — Nürnberška razprava proti 21 nacističnim zločincem je zaključena. Povzročila je nešteto komentarjev po vsem svetu, poleg tega pa postavila zaveznike pred nove probleme, ki jih bodo morali rešiti. Von Papena, Fritzscheja in Schachta, o katerih pravijo poročila, da bodo v kratkem izpušteni na svobodo, bodo verjetno takoj za tem sodila nemška sodišča na podlagi zakona o epuraciji. Do večraj zvečer nobeden izmed na smrt obsojenih nacistov ni predložil prošnje za pomilostitev.

Smrtno sodbo bodo izvršili 16. oktobra. O podrobnostih usmrtnice a vprašanju usode trupel bo odločila komisija 4 generalov, ki so prišli iz Berlina. Menijo, da bodo trupla sežgali, pepel pa raztrosili. Usmrtnice ne bodo smeli fotografirati. Uradne fotografije trupel, ki jih bodo posneli zaradi zgodovinske dokumentacije, bodo smeli objaviti samo s pooblaščenim nadzorstvenega sveta. Nekj vsaki pravnik britanske vojaške uprave je izrazil mnenje, da je izven debate, da bi katerega koli izmed obsojenih izročil v nadaljni postopek kakemu drugemu sodišču.

Glavne britanske osebnosti s nürnberškega procesa so se včeraj vrnile v domovino. Sodik Lawrence in sodnik Berke sta pobjavila enotnost sodišča. Isto sta storila javni tožilec Shawcross in Fife. Slednji je dejal, da bi bilo nepravilno do sovjetskih sodnikov, če bi njihovo nesoglasje glede na del obsojnih rodilo misel, da pri procesu ni bilo mednarodnega sodelovanja.

TRST, četrtek 3. oktobra 1946

UREDNIŠTVO: Vía S. Pellico 12 - Telefon št. 93834 in 94443

OGLASI: Cena za milimeter visine (širina ena kolona): trgovski L. 27, m-tvaški L. 36 (osmrtnice L. 100), objave L. 20, finišni in pravni oglasi L. 45. V vsebini lista (tekstni oglasi) L. 45. Davek ni vitet. Prihodnje v naprej. Oglasi sprejema izključno: S.P.I. Società per la Pubblicità in Italia, Trst, ul. Silvio Pellico št. 4, tel. 94044. Cena posamezne številke L. 1 (zaostale L. 8). Rokopisov ne vračamo.

Ameriški predlogi k programu ustanove UNESCO

Mreža radijskih postaj

WASHINGTON, 3. oktobra. — Narodna komisija Združenih držav je v torek objavila zaključno poročilo, v katerem toplo priporoča ustanovitev «Vzgojne, znanstvene in kulturne organizacije Združenih narodov (UNESCO), ki naj bi pospeševala svetovni mir. Omenjena komisija je izdala poročilo na sestanku, ki je trajal štiri dni. Pomočnik tajnika za zunanje zadeve William Benton je o poročilu obvestil zunanjega ministra Byrnesa. Komisija predlaga, da bi bila splošna konferenca ustanove UNESCO novembra v Parizu.

Ustanova je popolnoma nekaj novega tako po namenu kot po organizaciji. Za pospeševanje miru naj bi uporabljal vsa mogoča sredstva, čeprav bi bila še tako draga. Da bi ustanova lahko uspešno izvajala svoj program, je njen proračun predviden na eno milijardo in pol dolarjev.

Komisija je mnenja, da pomeni ogromni znesek še malo, če imamo pred očmi grožnjo bodoče vojne. Med posebnimi predlogi, ki jih je sprejela komisija, je tudi predlog da naj bi ustanova UNESCO po vsem svetu ustvarila mrežo radijskih postaj, ki naj bi pomagale narodom sveta, da bi se med seboj spoznavali ter bi tako medsebojno razumevanje nadomestilo nezaupanje, sumničanja in strah, kar povzroča vojno.

Benton je opozoril na mnenje predsednika ameriške radijske družbe generala Davida Sarnoffa, ki pravi, da je taka svetovna radijska mreža tehnično mogoča, ter bi stroški zanjo znašali okrog 250 milijonov dolarjev.

Poleg predloga o mednarodnem sodelovanju za razširjanje splošnega obveščanja in znanja je komisija posebno priporočila se dva predloga:

1. predlog o mednarodnem sodelovanju za ohranitev že obstoječih informacij o lastnem narodu, o zunanjem svetu ter o drugih narodih;

2. predlog o mednarodnem sodelovanju za povečanje našega sedanjega znanja. V ta namen naj bi se čimprej obnovili muzeji, knjižnice ter drugi učni pripomočki, kar je komisija posebno preučila.

Benton se je v pismu Byrnesu o delu in načrtih komisije jako pohvalno izrazil ter dejal, da so se člani komisije posvetili isti nalogi, kateri se je posvetil tudi Byrnes, da bi namreč odstranili nevednost, nezaupanje ter nerazumevanje ter na njihovo mesto postavili intelektualno in moralno solidarnost vsega človeštva.

SIDKI PAŠA OSTANE?
Aleksandrija, 3. oktobra
V torek zvečer so uradno javili da egipčovski kralj Faruk ni sprejel odstopa ministrskega predsednika Ismaila Sidki paše in da ga je prosi, da vrši naprej svoje poe.

Serif Sabri paša, ki so ga imeli za novega egipčanskega predsednika, je imel v torek razgovor s kraljem Farukom, katerega je obljubil, da ne more opraviti v sklad s vseh strank za sestavo koalicijske vlade.

SIDKI PAŠA OSTANE?
Aleksandrija, 3. oktobra
V torek zvečer so uradno javili da egipčovski kralj Faruk ni sprejel odstopa ministrskega predsednika Ismaila Sidki paše in da ga je prosi, da vrši naprej svoje poe.

Serif Sabri paša, ki so ga imeli za novega egipčanskega predsednika, je imel v torek razgovor s kraljem Farukom, katerega je obljubil, da ne more opraviti v sklad s vseh strank za sestavo koalicijske vlade.

SIDKI PAŠA OSTANE?
Aleksandrija, 3. oktobra
V torek zvečer so uradno javili da egipčovski kralj Faruk ni sprejel odstopa ministrskega predsednika Ismaila Sidki paše in da ga je prosi, da vrši naprej svoje poe.

Serif Sabri paša, ki so ga imeli za novega egipčanskega predsednika, je imel v torek razgovor s kraljem Farukom, katerega je obljubil, da ne more opraviti v sklad s vseh strank za sestavo koalicijske vlade.

SIDKI PAŠA OSTANE?
Aleksandrija, 3. oktobra
V torek zvečer so uradno javili da egipčovski kralj Faruk ni sprejel odstopa ministrskega predsednika Ismaila Sidki paše in da ga je prosi, da vrši naprej svoje poe.

Serif Sabri paša, ki so ga imeli za novega egipčanskega predsednika, je imel v torek razgovor s kraljem Farukom, katerega je obljubil, da ne more opraviti v sklad s vseh strank za sestavo koalicijske vlade.

SIDKI PAŠA OSTANE?
Aleksandrija, 3. oktobra
V torek zvečer so uradno javili da egipčovski kralj Faruk ni sprejel odstopa ministrskega predsednika Ismaila Sidki paše in da ga je prosi, da vrši naprej svoje poe.

Serif Sabri paša, ki so ga imeli za novega egipčanskega predsednika, je imel v torek razgovor s kraljem Farukom, katerega je obljubil, da ne more opraviti v sklad s vseh strank za sestavo koalicijske vlade.

SIDKI PAŠA OSTANE?
Aleksandrija, 3. oktobra
V torek zvečer so uradno javili da egipčovski kralj Faruk ni sprejel odstopa ministrskega predsednika Ismaila Sidki paše in da ga je prosi, da vrši naprej svoje poe.

Serif Sabri paša, ki so ga imeli za novega egipčanskega predsednika, je imel v torek razgovor s kraljem Farukom, katerega je obljubil, da ne more opraviti v sklad s vseh strank za sestavo koalicijske vlade.

SIDKI PAŠA OSTANE?
Aleksandrija, 3. oktobra
V torek zvečer so uradno javili da egipčovski kralj Faruk ni sprejel odstopa ministrskega predsednika Ismaila Sidki paše in da ga je prosi, da vrši naprej svoje poe.

Serif Sabri paša, ki so ga imeli za novega egipčanskega predsednika, je imel v torek razgovor s kraljem Farukom, katerega je obljubil, da ne more opraviti v sklad s vseh strank za sestavo koalicijske vlade.

SIDKI PAŠA OSTANE?
Aleksandrija, 3. oktobra
V torek zvečer so uradno javili da egipčovski kralj Faruk ni sprejel odstopa ministrskega predsednika Ismaila Sidki paše in da ga je prosi, da vrši naprej svoje poe.

Serif Sabri paša, ki so ga imeli za novega egipčanskega predsednika, je imel v torek razgovor s kraljem Farukom, katerega je obljubil, da ne more opraviti v sklad s vseh strank za sestavo koalicijske vlade.

SIDKI PAŠA OSTANE?
Aleksandrija, 3. oktobra
V torek zvečer so uradno javili da egipčovski kralj Faruk ni sprejel odstopa ministrskega predsednika Ismaila Sidki paše in da ga je prosi, da vrši naprej svoje poe.

Serif Sabri paša, ki so ga imeli za novega egipčanskega predsednika, je imel v torek razgovor s kraljem Farukom, katerega je obljubil, da ne more opraviti v sklad s vseh strank za sestavo koalicijske vlade.

NOVA STAVKA AMERIŠKIH MORNARJEV

New York, 3. oktobra

V večini pristanisk v Združenih državah je zaradi stavke mornarjev že drugič v četrh tednih začelo delo. Po polnoči včeraj je v pristaniskih vzhodne in zahodne obale zapustilo delo 25 tisoč ljudi. Poveljca članov Ameriške delavske zveze, polovica pa članov C.I.O. (Congress Industrial Organisation). Ghoji zahtevajo znatno zvišanje mezd.

V newyorškem pristanisku zaradi stavke ne more odpluti okoli 400 ladij.

PERZIJSKI UPORNIKI ZAVZELI BUŠIR

Teheran, 3. oktobra

Perzijski glavni stan je objavil, da imajo pristaniške Bušir ob Perzijskem zalivu za dokončno izgubljeno. V Kazerunu, približno 110 kilometrov severovzhodno od Bušira, se nadaljuje silovit boj. Krajevna posadka, ki je po številu mnogo slabotnejša od napadačev bo prisiljena vdati se, če ne bodo pravočasno prejela okrepila.

TISK KOMENTIRA DE GAULLOV GOVOR

Pariz, 3. oktobra

V komentarju v listu «Populaire» k nedavnemu govoru generala De Gaulle piše francoski socialistični voditelj Léon Blum sledeče: «De Gaulle se je postavil na čelo tistih, ki bodo glasovali proti predlogu francoske ustave. Pozval je, da se ne bi zloščili, da rešijo Francijo. Borta je v teku. Ne vem, koliko časa bo trajala, dobro pa je znano, za kaj gre: bodisi za ustanovitev demokratske, ali pa osebne oblasti».

Komunistična glasila «Humanité» piše, da se De Gaulle upira željam države in članom vlade. Komunisti in vsi demokrati — nadaljuje list — ne morejo drugega, kot obzlovati američne generala De Gaulle, ki danes obrača hrbet kerli «na Francijo».

Milijoni grajo je izrekel Maurice Schumann, ki je članke, objavljenen v «Aube» napisal, da govor generala De Gaulle ne predstavlja končnoveljavne zavrnitve predložene ustave, marveč ga tolažijo kot občutek nezadovoljstva.

Poročajo, da je svak generala De Gaulle, Jacques Vendroux, poslanec ljudskega republikanskega gibanja, v torek zastopil iz stranke.

li voditelji podlegli strani postavljene pred sodnike in sojeni iz enostavne razloka, ker so izgubili vojno.

Po zaključku razprave so se zavezniške oblasti v Nemčiji znele pred potrebo izvesti vrsto odločitev glede usode desetstotnih nacistov, ki so začasno zaprti iz varnostnih razlogov. Pričakovali so, da bo nürnberška razsodba proti zločincem organizacijam služila kot pravna podlaga za kontnoveljavno rešitev vseh primerov, bodisi da so prišli prihodnji voditelji člani SS oddelkov, vsaki uradni nacistične vlade ali člani nacistične stranke, ki so zavzemali visoke položaje. V številnih primerih so ta namen dosegli, ne pa v vseh. Videti je, da bo moral zavezniški nadzorstveni svet izvesti tri odloke večjega pomena: 1) ali bi kazalo vse »splošni sistem obstoječih zakonov na ameriškem področju, ki določa člane zločinskih organizacij in izvajanje prepustiti nemškim sodiščem v skladu z zgoraj omenjenimi zakoni; 2) ali bi pooblaštili Nemce, da raztegnejo enake ukrepe nad nacistične zločince iz predvojnne dobe; 3) ali bi izvedli varnostne ukrepe po posebnem sporazumu proti odgovornim članom, ki pa niso zločinci v okviru nacistične politične, vojaške, upravne in gospodarske hierarhije.

V vsakem primeru bi moral najti rešitev če hočejo doseči namen zavezniške zasedbe.

MOŠICKI UMRL

Zeneva, 3. oktobra

V kraju Versoix v bližini Zeneve je v starosti 79 let umrl predsednik poljske republike v času nemškega vpadu Ignacy Mościcki, ki je prišel v Švico ob koncu septembra 1939.

VELIKA IN USODNA PAST

Kako je Hitler strahotno prevaral milijone nemških delavcev, jih oropal starih demokratičnih delavskih ustanov, katere je nadomestil z nacističnimi organizacijami, jim zapravil milijarde težko pridruženega in prihranjenega denarja ter jih pahnil v bedo in nesrečo

Svetski dnevnik »Die Tat« je priobčil naslednji zanimiv članek, ki razsvetljuje o usodi nemškega delavstva.

Pred letom 1933 skoraj ni bilo dežele, ki bi bila socialno tako izvirno urejena, kot je bila Nemčija. Odlučni državni zavarovalni zavodi so zbrali milijarde premoženja, s katerim so podpirali delavce v primeru bolezni, starosti in invalidnosti. Tri velike rudniške družbe so z več sto stanišnimi združenji, ki so sicer skrbele za poklicno izobrazbo, dajale dodatno socialno pomoč ter se dogovorile z delodajalskimi združenji o pravični ureditvi plač in o vzorni obratni zaščiti; vsa tovarna delavnost je nadzirala ministrstvo za delo.

Toda svetovna gospodarska stiska je kljub temu vrgla na cesto tretjino nemškega delavstva. Bilo je šest milijonov brezposelnih. Vendar je švicarskemu diplomatu med prvimi letalskimi napadom na Berlin neki delavec izjavil, da je takrat z brezposelnostjo podpora veliko boljše življenje, kot pa med vojno, ko je dosti zaslužil samo z nadurami.

Kako to, da so nemški delavci vse to zavrgli? Zakaj so žrtvovali zavarovalne zavode, stanišna združenja, delavske družbe, prihranke, posest, zdravje in življenje, da so zaradi Hitlerja prišli v tako strašno bedo? Kako je moglo, da se je to zgodilo?

Pred letom 1933 velika večina nemških delavcev o Hitlerju ni hotela nič slišati. Njegova »Nacional-socialistična delavska stranka« se sestajala le v majhnem delu iz delavcev. Okoli nje so se zbirali razvojni brezposelniki, politično nezanesljivi srednji sloji, roko-delniki, posamezni prepuščenci, uradniki, nameščenci in kmetje. Vsem tem je v strankinem programu objubil raj na zemlji. Nemški delavci se je njegovemu zapeljivemu petju z rokami in nogami upirali. »Vedel sem, da bo prišlo do vojne, če pride Hitler na oblast,« je dejal neki drugi delavec, ki so ga kljub 40 letom vtaknili v rjavo

vojaško suknjo ter ga poslali v prvo bojno črto. Kako to, da so se končno tudi delavci vdajali Hitlerju?

Odgovor na to vprašanje se nahaja na žalostno velikega obsega. Na vse delavstvo sveta bi bilo treba nasloviti svarilni klici: »Poglejte, kako so šli milijoni nemških delavcev v veliko past; varujte se pred vsemi, ki spet nastavljajo svoje pasti!«

Predigro te žalostne je predstavljalo razdiralno delo »nacional-socialističnih obratnih celic« (NSBO). »Obrat je enota«, so kličali. Proč s poklicno domišljavostjo razvnetih, inženjerskih, tehničnih in strokovnjakov! Vsi so enaki — vsi so delavci na različnih mestih. Boj delavskim združenjem, katerih razredni boj razpiše narodne sile. Tako so se razpišale neverjetne laži o zapeljivosti in slabem gospodarstvu delavskih voditeljev.

Potem so funkcionarje NSBOja preoblekli v rjave uniforme. Tisti, ki v svojih poklicih niso prav nič pomenili, so mogli zdaj (kot v vojni pruski podčastniki) občutiti manjvrednosti in nesposobnosti ter težnjo po uveljavljanju pokazati na ta način, da so se znašli kot uniformirani nad nadrejenimi civilisti. Istosčasno so po cestah korakali brezposelnih v SA uniformah. Strast do uniforme — stara nemška bolezen.

Kljub temu je Hitler tudi po prevzetju oblasti pustil, da so stare delavske ustanove še dolgo mesece poslovale. Dobro je vedel, da je za temi ustanovami stala ogromna množica nemških delavcev, ki ga je nezaupljivo opazovala. Če bi takrat levičarski voditelji udarili, namresto da so čakali in se bojazljivo umaknili, bi bilo Hitlerjevo moči hitro konec. Nastavil je veliko past ter z vzporednim požigom Reichstoga (zasnovali so ga Goeringovi pristajali) komuniste popolnoma izločil.

Spomladi leta 1933

Napodil je prvi maj 1933. V Berlinu je bil krasen pomladanski dan. Hitler ga je razglasil za praznik, za »Dan nacionalnega dela«, ob katerem morajo vsakogar, ki dela, pa naj opravlja še tako nizko in še tako umazano delo, spoštovati. V neskončnih vrstah je korakalo obratno osebo — umski in ročni delavci ter obratovodje — za palapladnimi zastavami svojih NSBOjev. Vodil so jih na staro vojaško večbolešče Tempelhofers Feld. Korakali so pet, šest, sedem ur in ko je Führer šel govoriti na zastavi okrašen tribun, so se vedno prihajale vrste v osmerostopih. Seveda tudi Hitler jim ni povedal, da bo naslednjega dne razpustil vsa delavska in delodajalska združenja, ter jim vzel vse pravice. Tudi jim ni povedal, da bo v kratkem sprožil novo strašno vojno. Objubil pa jim je, da bo odpravil brezposelnost, delavcem vrnil njihovo

pa je pričela z obdobjem vrednosti polkusa, kot z gradnjo ladij, s katerimi naj bi delavci potovali po morjih, gradila je za delavce morskopolijske, organizirala gledališke predstave ter vsakemu delavcu obljubila avtomobil, za kar pa je moral še vnaprej plačevati prispevek iz svojih prihrankov.

Oropani vseh pravic

Nastalo je paradokso stanje: nemški delavci so izgubili svoja društva, pravice do zavarovalnin in terjatve do ogromnega društvenega premoženja (konzumna društva, banke, stavbne družbe, založbe, tiskarne, zavarovalnice, bolnišnice, blaginje in najrazličnejše tovarne). Na ureditve plač niso imeli nikakega vpliva ter so ostali brez vsake socialne zaščite. Toda kljub temu so v predvojni letih dobro živeali. Zaradi dela v vojni industriji je brezposelnost popolnoma izginila. Delodajalci so se ponudili, da bodo s svojim denarjem zgradili športna igrišča, kopališča, delavska stanovanja, nasade v tovarnah in okoličih ter po poklanjanju brezplačnega potovanja s KdF parniki itd. Vojni industrija jim je namreč tako povečala dobičke, da so radi žrtvovali del tega, samo da bi se izognili zvišanju davkov. Takšen razvojni socialne blaginje je delavce popolnoma zasleplil, da so pozabili na vse tisto, kar so s tem izgubili. Njihovo prebujenje iz te omotice je bilo strašno.

V nemški delavski fronti so bile vnebovpišne razmere. Se nikdar niso težko prihranjenega delavčevega denarja tako lahkomišlensko porabili, kot ga so uporabili novi gospodarji organizacije. Ustanovili so »Enotno delavsko društvo«, v katerem se, niso ozirali na poklicne keristi posameznih delavskih skupin; to sploh ni bilo »delavsko društvo«. Vojda te nenavadne organizacije je imel vsak dan nove zasluge, nastajali so vedno novi uradi, ki pa niso imeli prav nobenega dela in naj bi pogosto bili le nekakršni okvir »zaslužnih« strankinih članov. Ena izmed zadnjih novih nespametnih ustanov — že v vojni — je bil urad »Lepota in moda«.

„Voditeljski princip“

Manjkalo je vsako demokratično nadzorstvo nad izdatki in ni bilo nikakih voditeljev. Vse je bilo urejeno po »voditeljskem načelu«, torej po nepriljubljenih ukazih dr. Leya. Ti ukazi pa so bili zmešani in nejasni, ker je bil tudi vodja DAFa zmešan fantazist. Z tedaj, ko ga je Hitler leta 1933 izbral za voditelja, so govorili, da slabšega voditelja ni mogel izbrati za nemške delavce. Ley je bil grob do svojih podrejenih, ničemerem kot prav, poln vseh hudobnih napak in zara-

Vidno nadziranje

Izvrhek človeštva si je prilastil in zapravil v več desetletjih težko prihranjeni delavski denar in veliko premoženje starih demokratičnih delavskih ustanov. Z pridobljenih delavskih pravic iz zavarovanj sploh niso izpolnili. Zgradili so sicer ogromno osrednjo zavarovalno ustanovo, ki je trošila velikanske vsote, toda delavstvu ni ničesar nudila. Ničesar se ni zanimal za socialne težnje delavcev, odobraval so povznanca, stvarni dohodki so padali in nihče izmed novih vodij ni bil sposoben rešiti vprašanja socialnega izenačenja, ali da bi celo zastopal želje delavcev pri pristojnem ministru za delo, kjer so se sedeli odlični poznavalci stvari.

Pri vsem tem pa so v teh letih vodje drug proti drugemu spletkarili z obrekovanji in ovajenji. Če je kdo res hotel delati in zaradi tega star NSBO gadi ni bil povšeč, mu so zaprli pot do boga podobnega voditelja dr. Leya, ali pa so celo izročili Gestapu. Novi voditelji državne varnosti so divjali po državah z avtomobili in letali, se pustili častiti na množičnih zborovanjih, vedno stanovali v najboljših hotelih ter v slikovitih uniformah obiskovali razne fašistične ustanove v tujini.

Zapostavljanje strokovnjakov

Le v malokaterem uradu, kjer so se kolektiki delali, kot je bilo v uradih za pravne nasvete, strokovne časopise in poklicno izobrazbo ter v ustanovi »Kraft durch Freude« so se sedeli nekdanji stari strokovni uradniki, ki jih niso pustili delati, a so jih strogo nadzorovali in jim omejevali delokrog. DAF se je vzdržal v vsaki plačilne politike ter je prepovedal stavke in zamenarila vse socialne ukrepe kot na primer določitev tarifnih uredov in delavskih zaupnikov. V bistvu je bila ta veličanska organizacija popolnoma odveč. Umetniki, odvetniki, kmetje, uradniki, podjetniki, zdravniki, pisatelji itd. so v ustvarjanju ostali teje organizaciji popolnoma tuji, ker so jih organizirali drugi strankini voditelji, proti katerim pa dr. Ley ni nič tvegati. DAF se je zadovoljil s tem, da je mogla izveč visoke prispevke (Ley jih je imenoval »svetovno-nazorski prispevki«); pač

vali zastopniki fašistične organizacije v Berlinu. Monakovem ali kjer koli drugje, so jim je njihov način življenja zdel nekako spartansko preprosto. V teh hišah so bile veličanske dvorane z dragocennim pohištvom, umetniškimi zakladi, redkimi pidi v velikih kletkah, ribami v akvarijih, izbranim porcelanom in srebrnino v vzidanih steklenih omrah, podzemskih keglicah, kinegetičnih, kjer so vsak trenutek lahko kazali še ne predvajane velike filme.

Prevara z DAFom

Leta 1934 je Hitler uničil svojega dela glavnega stana Röhma in visoke voditelje SA ter javno obsodil njihovo razkošno življenje! Govoril je, da je imel, dobre vzroke za to, da se ni spotalnil ob koruptivno zalogo v DAFu. DAF je bila le navidezna ustanova. Njena naloga ni bila izboljšanje socialnega položaja nemškega delavca in nameščena ter preskrba potovanj v tujino, športnega udejstvovanja, narodne izobrazbe, posejanja glečaliških predstav ali celo preskrba ljudskega avtomobila, temveč je bila le sredstvo za dobavo denarja za financiranje vojne in materialen pogoj za oboroževanje.

Visoki prispevki delodajalcev in delavcev DAFu in prebitki ogromnih podjetij DAFa (nekot ukradeni delavskim društvom in nato po množeni s tovarnami in ladjedelnicami) so jim prinašali milijarde. KdF-parniki so bili namenjeni za prevažanje čet, morskopolijske in okvalificirane — lazariti, tovarna za ljudske avtomobile — oboroževalno podjetje; v delavnicah za vajenje so se izurjevali delavci za oboroževalne tovarne, nabavljala društva so postala v vojni mesto za razdeljevanje življenjskih potrebščin, razne KdF-ustanove so služile za razvedrilno četam na fronti in v zaledju, ljudski avtomobil je bil le izmišljotina. Tisoč, desetstotisoč so zanj je prihranili denar in so se ob priletnosti vojne imeli že za srečne lastnike. Mnogi so jih tudi v svet, toda kot vojak. V Sahari in sovjetskih stepah so jih vodili v smrt, kajti po gradnji so bili predvideni le za vojni po določenih ozemljih. Nikdar se ni nihče tako grob prevaril delavcev, kot so nemške delavske prevarali Hitler, Ley in Nemška delavska fronta. Toda opazili so prepozno! Takrat ko so se pred vojno stotisoč živi kot sužnji daleč od družin v DAFovih barakah na Westfalskem, ob avtomobilskih cestah ali v ladjedelnicah za vojne ladje, so bili še tako nespametni, da so verjeli, da gre le za skrb za ohranitev miru. Ob začetku vojne jim je Ley še enkrat za nekaj časa zameglil možgane s svojimi petimi velikimi povojnimi socialnimi načrti, navedel ureditve plač, zdravstvena zaščita, starostna zavarovanja za Nemce, strokovna izobrazba in gradnja stanovanj. Končno so divje sneli krinko in se obupani rekli: boriti se morate ali poginiti. In že so bombe preproge pokopale njihove delavnice skupno z elopoto delavnic DAFa.

Novi žarki

Dve leti preučevanj in polkuzov aparatov za proizvajanje izredno prodornih žarkov X je v laboratorijih družbe General Electric v Schenectadyju (USA) nedavno pridelo do tega, da se je strokovnjakom posrelo ustvariti žarke, ki so jakostjo 100 milijonov voltov. Ta energija je stokrat večja od tiste, ki jo imajo žarki X, ki so jih do zdaj uporabljali v industrijske namene in tudi dosežena voltaja je tako visoka, kot je še nikoli niso dosegli.

Bistvo aparata za proizvajanje teh novih žarkov je v tem, da umetno pospešuje hitrost elektronov. Potem ko te elektrone podglo 100 milijonov voltov požeeno proti posebni katodi, sami na običajni način proizvajajo nove žarke. Dela za izumitev tega zapletenega aparata je vodil dr. Coolidge, ki je zelo znan zaradi raziskavanj s področja X žarkov.

Ugotovljeno je, da ima elektronsko izžarjevanje tako ogromne energije popolnoma različne učinke od tistih, ki jih imajo običajne cevi žarkov X. Dr. Coolidge je izjavil, da še morejo izdati vseh podrobnosti, ki v veliki meri zavse od napornih preučevanj, da se še vedno v teku. (Science Digest).

Novi žarki

Dve leti preučevanj in polkuzov aparatov za proizvajanje izredno prodornih žarkov X je v laboratorijih družbe General Electric v Schenectadyju (USA) nedavno pridelo do tega, da se je strokovnjakom posrelo ustvariti žarke, ki so jakostjo 100 milijonov voltov. Ta energija je stokrat večja od tiste, ki jo imajo žarki X, ki so jih do zdaj uporabljali v industrijske namene in tudi dosežena voltaja je tako visoka, kot je še nikoli niso dosegli.

Bistvo aparata za proizvajanje teh novih žarkov je v tem, da umetno pospešuje hitrost elektronov. Potem ko te elektrone podglo 100 milijonov voltov požeeno proti posebni katodi, sami na običajni način proizvajajo nove žarke. Dela za izumitev tega zapletenega aparata je vodil dr. Coolidge, ki je zelo znan zaradi raziskavanj s področja X žarkov.

Ugotovljeno je, da ima elektronsko izžarjevanje tako ogromne energije popolnoma različne učinke od tistih, ki jih imajo običajne cevi žarkov X. Dr. Coolidge je izjavil, da še morejo izdati vseh podrobnosti, ki v veliki meri zavse od napornih preučevanj, da se še vedno v teku. (Science Digest).

Novi žarki

Dve leti preučevanj in polkuzov aparatov za proizvajanje izredno prodornih žarkov X je v laboratorijih družbe General Electric v Schenectadyju (USA) nedavno pridelo do tega, da se je strokovnjakom posrelo ustvariti žarke, ki so jakostjo 100 milijonov voltov. Ta energija je stokrat večja od tiste, ki jo imajo žarki X, ki so jih do zdaj uporabljali v industrijske namene in tudi dosežena voltaja je tako visoka, kot je še nikoli niso dosegli.

Bistvo aparata za proizvajanje teh novih žarkov je v tem, da umetno pospešuje hitrost elektronov. Potem ko te elektrone podglo 100 milijonov voltov požeeno proti posebni katodi, sami na običajni način proizvajajo nove žarke. Dela za izumitev tega zapletenega aparata je vodil dr. Coolidge, ki je zelo znan zaradi raziskavanj s področja X žarkov.

Ugotovljeno je, da ima elektronsko izžarjevanje tako ogromne energije popolnoma različne učinke od tistih, ki jih imajo običajne cevi žarkov X. Dr. Coolidge je izjavil, da še morejo izdati vseh podrobnosti, ki v veliki meri zavse od napornih preučevanj, da se še vedno v teku. (Science Digest).

Novi žarki

Dve leti preučevanj in polkuzov aparatov za proizvajanje izredno prodornih žarkov X je v laboratorijih družbe General Electric v Schenectadyju (USA) nedavno pridelo do tega, da se je strokovnjakom posrelo ustvariti žarke, ki so jakostjo 100 milijonov voltov. Ta energija je stokrat večja od tiste, ki jo imajo žarki X, ki so jih do zdaj uporabljali v industrijske namene in tudi dosežena voltaja je tako visoka, kot je še nikoli niso dosegli.

V neki britanski tovarni so začeli izdelovati miniaturne žitricne radijske aparate, ki jih je mogoče spraviti v ročno torbico

vali zastopniki fašistične organizacije v Berlinu. Monakovem ali kjer koli drugje, so jim je njihov način življenja zdel nekako spartansko preprosto. V teh hišah so bile veličanske dvorane z dragocennim pohištvom, umetniškimi zakladi, redkimi pidi v velikih kletkah, ribami v akvarijih, izbranim porcelanom in srebrnino v vzidanih steklenih omrah, podzemskih keglicah, kinegetičnih, kjer so vsak trenutek lahko kazali še ne predvajane velike filme.

Prevara z DAFom

Leta 1934 je Hitler uničil svojega dela glavnega stana Röhma in visoke voditelje SA ter javno obsodil njihovo razkošno življenje! Govoril je, da je imel, dobre vzroke za to, da se ni spotalnil ob koruptivno zalogo v DAFu. DAF je bila le navidezna ustanova. Njena naloga ni bila izboljšanje socialnega položaja nemškega delavca in nameščena ter preskrba potovanj v tujino, športnega udejstvovanja, narodne izobrazbe, posejanja glečaliških predstav ali celo preskrba ljudskega avtomobila, temveč je bila le sredstvo za dobavo denarja za financiranje vojne in materialen pogoj za oboroževanje.

Visoki prispevki delodajalcev in delavcev DAFu in prebitki ogromnih podjetij DAFa (nekot ukradeni delavskim društvom in nato po množeni s tovarnami in ladjedelnicami) so jim prinašali milijarde. KdF-parniki so bili namenjeni za prevažanje čet, morskopolijske in okvalificirane — lazariti, tovarna za ljudske avtomobile — oboroževalno podjetje; v delavnicah za vajenje so se izurjevali delavci za oboroževalne tovarne, nabavljala društva so postala v vojni mesto za razdeljevanje življenjskih potrebščin, razne KdF-ustanove so služile za razvedrilno četam na fronti in v zaledju, ljudski avtomobil je bil le izmišljotina. Tisoč, desetstotisoč so zanj je prihranili denar in so se ob priletnosti vojne imeli že za srečne lastnike. Mnogi so jih tudi v svet, toda kot vojak. V Sahari in sovjetskih stepah so jih vodili v smrt, kajti po gradnji so bili predvideni le za vojni po določenih ozemljih. Nikdar se ni nihče tako grob prevaril delavcev, kot so nemške delavske prevarali Hitler, Ley in Nemška delavska fronta. Toda opazili so prepozno! Takrat ko so se pred vojno stotisoč živi kot sužnji daleč od družin v DAFovih barakah na Westfalskem, ob avtomobilskih cestah ali v ladjedelnicah za vojne ladje, so bili še tako nespametni, da so verjeli, da gre le za skrb za ohranitev miru. Ob začetku vojne jim je Ley še enkrat za nekaj časa zameglil možgane s svojimi petimi velikimi povojnimi socialnimi načrti, navedel ureditve plač, zdravstvena zaščita, starostna zavarovanja za Nemce, strokovna izobrazba in gradnja stanovanj. Končno so divje sneli krinko in se obupani rekli: boriti se morate ali poginiti. In že so bombe preproge pokopale njihove delavnice skupno z elopoto delavnic DAFa.

Novi žarki

Dve leti preučevanj in polkuzov aparatov za proizvajanje izredno prodornih žarkov X je v laboratorijih družbe General Electric v Schenectadyju (USA) nedavno pridelo do tega, da se je strokovnjakom posrelo ustvariti žarke, ki so jakostjo 100 milijonov voltov. Ta energija je stokrat večja od tiste, ki jo imajo žarki X, ki so jih do zdaj uporabljali v industrijske namene in tudi dosežena voltaja je tako visoka, kot je še nikoli niso dosegli.

Bistvo aparata za proizvajanje teh novih žarkov je v tem, da umetno pospešuje hitrost elektronov. Potem ko te elektrone podglo 100 milijonov voltov požeeno proti posebni katodi, sami na običajni način proizvajajo nove žarke. Dela za izumitev tega zapletenega aparata je vodil dr. Coolidge, ki je zelo znan zaradi raziskavanj s področja X žarkov.

Ugotovljeno je, da ima elektronsko izžarjevanje tako ogromne energije popolnoma različne učinke od tistih, ki jih imajo običajne cevi žarkov X. Dr. Coolidge je izjavil, da še morejo izdati vseh podrobnosti, ki v veliki meri zavse od napornih preučevanj, da se še vedno v teku. (Science Digest).

Novi žarki

Dve leti preučevanj in polkuzov aparatov za proizvajanje izredno prodornih žarkov X je v laboratorijih družbe General Electric v Schenectadyju (USA) nedavno pridelo do tega, da se je strokovnjakom posrelo ustvariti žarke, ki so jakostjo 100 milijonov voltov. Ta energija je stokrat večja od tiste, ki jo imajo žarki X, ki so jih do zdaj uporabljali v industrijske namene in tudi dosežena voltaja je tako visoka, kot je še nikoli niso dosegli.

Bistvo aparata za proizvajanje teh novih žarkov je v tem, da umetno pospešuje hitrost elektronov. Potem ko te elektrone podglo 100 milijonov voltov požeeno proti posebni katodi, sami na običajni način proizvajajo nove žarke. Dela za izumitev tega zapletenega aparata je vodil dr. Coolidge, ki je zelo znan zaradi raziskavanj s področja X žarkov.

Ugotovljeno je, da ima elektronsko izžarjevanje tako ogromne energije popolnoma različne učinke od tistih, ki jih imajo običajne cevi žarkov X. Dr. Coolidge je izjavil, da še morejo izdati vseh podrobnosti, ki v veliki meri zavse od napornih preučevanj, da se še vedno v teku. (Science Digest).

Novi žarki

Dve leti preučevanj in polkuzov aparatov za proizvajanje izredno prodornih žarkov X je v laboratorijih družbe General Electric v Schenectadyju (USA) nedavno pridelo do tega, da se je strokovnjakom posrelo ustvariti žarke, ki so jakostjo 100 milijonov voltov. Ta energija je stokrat večja od tiste, ki jo imajo žarki X, ki so jih do zdaj uporabljali v industrijske namene in tudi dosežena voltaja je tako visoka, kot je še nikoli niso dosegli.

BEGUNCI IN IZSELJEVANJE

Na zadnjem zasedanju ustanove UNRRA v Zenevi je govoril La Guardia tudi o beguncih. Razpravljali so, ali naj prevzame begunce v Nemčiji v oskrbo vojske, ali pa naj ustanovijo novo telo, ki bi skrbelo zanje. O stvari še niso dosegli končnih zaključkov.

Pretega avgusta je bilo na britanskem zasedenem področju Nemčije 339.610 begunccev. Njihovo število se vsak dan veča, ker prihajajo z vzhoda vedno novi. Zanje skrbi v glavnem britanska vlada, medtem ko UNRRA prispeva veliko manjši del.

Glavna skupščina ustanove UNRRA je tudi odbila zahteve Sovjetske zveze, Ukrajine, Poljske in Jugoslavije, naj bi repatriro begunce nadzirali uradniki tistih držav, katerih državljanji so begunci. Večina držav se je izrazila proti tem predlogom, ki bi pomenili ukinitve pravice azila. V debati je angleški delegat Noel Baker poudaril, da je Velika Britanija svojevoljno dala azil Karlu Marxu, da se je kot politični begunec naselil v Londonu in Svica dovolila političnemu beguncu Leninu, da se je naselil v Zenevi. Takrat nista ti dve državi imele za potrebno, da bi se o obeh političnih beguncih posvetovali s rusko vlado. Angleški delegat je nadalje poudaril, da je britanska vlada dovolila med vojno okoli 250.000 nemškim in italijanskim beguncem pravico azila. Britanska vlada tudi v teh primerih ni imela za potrebno, da se posvetovali s Hitlerjem in Mussolinijem.

Južna Rodezija

Južnorodezijski urad v Londonu ima na spisku okoli 3.000 Angležev, ki bodo odšli v Afriko, čim bodo ladje na razpolago. Vsak mesec se prijavijo okoli 200 novih izseljencev. Nekateri imajo denar, drugi tehnične kvalifikacije. Mnogo je arhitektov, strokovnjakov, kemikov, tekstilnih in barvnih strokovnjakov in uradnikov.

Avstralija

Avstralski minister za priseljenje Caldwell je nedavno izjavil, da bodo prve skupine angleških izseljencev prišle v Avstralijo v začetku leta 1947. Načrti se bodo uresničili 6 mesecev prej, ker je Avstralija zagotovila potrebno število ladij. Do 15. junija je avstralski urad v Londonu sprejel na spisek okoli 33.000 angleških izseljencev. Med njimi je bilo 2.519 mehanikov, 2.510 tekstilcev, 284 gradbenih inženjrov (strokovnjakov za gradnjo cest), 113 splošnih gradbenih inženjrov, 487 strojnih inženjrov, 2.000 inženjrov, 1.000 kmetov.

Zasedbene oblasti na Japonskem polagajo največjo pažnjo na kolonije s katerim hočejo prevzgojiti japonsko mladino

svoje domovine. Združeni narodi bodo poskrbeli za njihovo naselitev v drugih državah.

Nedavno je južnoafriški predsednik general Smuts govoril o olajšavah, ki jih bo Južna Afrika nudila evropskim beguncem, ki si hočejo poiskati novo domovino. Podobni glasovi so se slišali v kanadskem senatu. Tudi avstralski minister za priseljenje Caldwell se je o stvari izjavil. Prav tako izdeluje načrte za priseljevanje Novi Zeland in Južna Rodezija.

V vseh teh prekomorskih deželah se je med vojno in se bo v bodočnosti industrija silno razvijala. Zato izdelujejo načrte, kako bi privlačili predvsem izurjene delavce različnih panog in strokovnjake s visokimi voditeljskimi kvalifikacijami v industriji.

Teško je povedati koliko steno steno, zena in otroci, ki so se v londonskih uradih britanskih dominijonov prijavili za izselitev. Njihovo število je zelo pomembno. Prijave se nadaljujejo, vendar v zmanjšanem številu.

Novi žarki

Dve leti preučevanj in polkuzov aparatov za proizvajanje izredno prodornih žarkov X je v laboratorijih družbe General Electric v Schenectadyju (USA) nedavno pridelo do tega, da se je strokovnjakom posrelo ustvariti žarke, ki so jakostjo 100 milijonov voltov. Ta energija je stokrat večja od tiste, ki jo imajo žarki X, ki so jih do zdaj uporabljali v industrijske namene in tudi dosežena voltaja je tako visoka, kot je še nikoli niso dosegli.

Bistvo aparata za proizvajanje teh novih žarkov je v tem, da umetno pospešuje hitrost elektronov. Potem ko te elektrone podglo 100 milijonov voltov požeeno proti posebni katodi, sami na običajni način proizvajajo nove žarke. Dela za izumitev tega zapletenega aparata je vodil dr. Coolidge, ki je zelo znan zaradi raziskavanj s področja X žarkov.

Ugotovljeno je, da ima elektronsko izžarjevanje tako ogromne energije popolnoma različne učinke od tistih, ki jih imajo običajne cevi žarkov X. Dr. Coolidge je izjavil, da še morejo izdati vseh podrobnosti, ki v veliki meri zavse od napornih preučevanj, da se še vedno v teku. (Science Digest).

Novi žarki

Dve leti preučevanj in polkuzov aparatov za proizvajanje izredno prodornih žarkov X je v laboratorijih družbe General Electric v Schenectadyju (USA) nedavno pridelo do tega, da se je strokovnjakom posrelo ustvariti žarke, ki so jakostjo 100 milijonov voltov. Ta energija je stokrat večja od tiste, ki jo imajo žarki X, ki so jih do zdaj uporabljali v industrijske namene in tudi dosežena voltaja je tako visoka, kot je še nikoli niso dosegli.

VRNIL SE JE KRALJ

Grški monarhisti so se pri zadnjih volitvah v letošnji pomladi dosegli tolikšen uspeh, da so upravičeno lahko zahtevali čimprejšnjo uvedbo plebiscita glede kraljeve vrnitve. Dejansko je kralj pri septembrskem plebiscitu doživel velik uspeh, saj je od 1.200.000 oddanih glasov dobil 984.000 glasov v svojo korist. Kljub prepričljivosti zmagi pa bi bilo še prezgodaj trditi, da je položaj grške monarhije ustreznostno utrjen.

Grški kralj Jurij II. se je torej vrnil in je s tem zlo v tretje zasedel grški prestol. Sam ponosno potrjuje, da ga niso nikoli pregnali. Njegovo oče kralj Konstantin je moral leta 1917 na pritisk antante zapustiti prestol in državo. Z mladim Jurijem je odšel v Švico, kjer je sin doživel pravne študije. Leta 1920 je narod Konstantina ponosno poklical na prestol ter ga dve leti kasneje z revolucijo spet pregnal.

Na njegovo mesto so postavili mladega Jurija. Toda se 17. decembra 1923 je odšel v tujino, ker so mu obitali, da je njegova družina opustila ugodno priliko pristopa k antanti ter mu naprtil odgovornost za slabe uspehe v Mali Aziji.

Nato je 18 let živel v izgnanstvu v Angliji. Stanovanje si je uredil v Londonu na Doverstreetu, in sicer v nekem majhnem hotelu. Cesto ga je bilo videti na dvoru, če pogostje pa v knjižnici Britanskega muzeja. Ko je v tem času na pripravljanje britanske vlade Kentski vojvoda, ki je poročil Jurijuve nečakinjo, hotel zasedati grški prestol, ga Jurij pri tem prisvajanju ni prav nič oviral, ampak mu je celo ponudil vso pomoč.

Med tem pa je nekoga dne prišla k njemu grška delegacija in ga prosila, naj se vrne na prestol. Vendar je Jurij, ki ga je življenje napravilo nezavestnega, to odklonil. Ni maral v deželo, iz katere se je moral že dvakrat umakniti. Celotno mu je vodja delegacije zagotovila, da narod želi njegovo vrnitev, je že vedno pomisljal. Končno je na pripravljanje delegacije pristal rekoč: »Sprjemem, toda ne kot kralj ene stranke, ampak kot kralj vseh Grkov

Ako ne gledamo višje kot do petega ali šestega nadstropja, se nam zdijo New York eno izmed najbolj zoprnih mest na svetu. Krizanje, nečistoča, cesta brez zelenja, na katerih se pod nogami tisočev hribov pešcev valjajo ostanki raztrganih časopisov, divji izbruhi surovih barv in farkih luči, silna gneča, kadar ljudje prihajajo ali odhajajo iz uradov, pisana zmeda bledih obrazov, rumenkastih taksijev, od sonca zagorelih dekletskih ramen in izstavljenih obli. To je New York.

Na gale brezovčične opencate sive ogromnih stanovanjskih hiš so pritrjene požarne lestve kot sloveči skeleti in zmanolci požarov. Rja jih razjeda, saj se lepijo po njih in otroci, ki skatejo z ene stopnice na drugo, kažejo, kako so pogumni in udarjajo po njih z nogami in stisnjenimi pestmi kot po železnih bobnih. In tega spodnjega sveta popelje drugo oblikovalca v eni minuti navzgor v svet, ki je poln luči in v višinske vrte.

V New Yorku je nekaj tisočev javnih in zasebnih višinskih vrtov. Njihovo število narašča iz leta v leto. Na strehah nebotičnikov rastejo datlje, majhne in vrtnice. Skoraj nemogoče pa je najti kak senčnat travnat kotiček; pač pa je več zelenjavnih gradov in miniaturnih majhnih plavalnih bazenov. Kdor bi na teh vrtovih grebel za koreninami sadik, bi kaj kmalu zadobil ob betonsko ploščo. Pod betonsko ploščo je najbrž urad s pisano mizo, pod njo je nadstropje, niže spet pisalna miza in pod njo spet nadstropje in tako dalje. Višinski vrtovi uspevajo na veličinski piramidi, v kateri sijajo dvajsetega stoletja naravnost, pišejo, telefonirajo, prodajajo, kupujejo, razglajajo konkure in sanjajo o vrtovih. Morda tudi o drevesni senčli, o rajni in morda o drugih nebotičnikih.

"Pent houses."

Dopisnik je obiskal mnoge takih višinskih vrtov. Na mnogih izmed njih stoji majhna podružnična hišica pent houses. Grajene v angleškem slogu in s gotoskimi okenskimi okoli. Gostitelji je običajno v snežnobeli sobi, njegova žena v čudoviti kimono, ki ga ji je mož prinesel iz Japonske. Letos ne bosta odputovala v hrbe, ker prehod potovanja iz vojnih v mirnodobne razmere ne dopušta nobene daljše gospodarske oddaljenosti. Toda ob petih popoldnih odputujejo v šestdeseto nadstropje.

V takih višinih pihla suva veter, ki se je ujetnik v globino čisto utrga s tako nepriznanim močjo, da polomi tenke stikalo, ki predstavljajo žilke zelene ograje višinskega vrta. Če nekdo — pripoveduje gospodinja — smo sem gori pripeljali nekaj živali; krasna majhna piščeta, ki so skakljajci in pobirala srnje po tej trati. Toda ko so postala večja, so dobila perutino in nekoga dne sta dve izmed njih izginili. Večkrat se spuščajmo, kaj se je zgodilo s njima. Toda živu

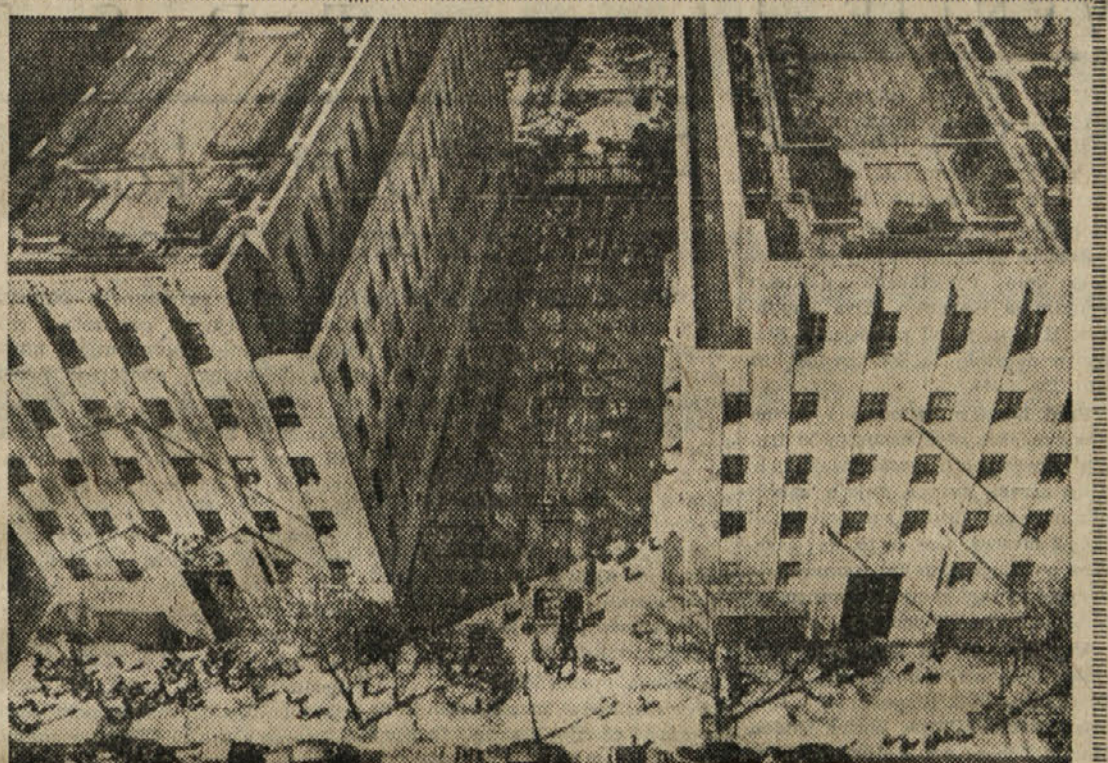
Ni žele, kjer bi bilo tako lahko kot v Združenih državah ugotoviti, katere knjige ljudje najbolj berejo. Veliki časniki izdajajo vsako nedeljo tako imenovano "Bestseller" listo, ki je nekakšen seznam 20 do 30 knjig, ki so jih v preteklem tednu največ čitali. Seznam velika lista, ki je newyorški "Herald Tribune", ki razpolaga s najboljšimi knjižničnimi prilagami, vsebuje zadnje odgovore iz 50 ameriških držav. Seznam razdeljeva v dva dela: "Fiction", ki vsebuje romane in novele ter "non fiction", na katerega pridejo razne reportaže, biografije ter politične in znanstvene razprave.

Vankokratni vodilni roman. Večina doseže višjo naklado, kot pa dela, ki pridejo v "non fiction" seznam; res pa je tudi, da povprečno uspešna reportaža doseže večjo naklado kot pa odgovarjajoči roman.

Naklada prvih desetih knjig "fiction" in "non fiction" seznana se giblje med 1 milijonom in 100.000 izvodov, pri ostalih pa med 100.000 in 50.000. Na leto ne doseže naklade enega milijona več kot 3 do 5 knjig, naklado 500.000 ne več kot 25 knjig in naklado 250.000 izvodov ne več kot 50 knjig. Najbolj pa si je treba zapomniti, da so Američani brez predodgovor, kar je sicer za vsako drugo deželo nerazumljivo. Z izjemno petih pisateljev — Sinclair

WILLIAM SAROYAN
pisec novel in povesti

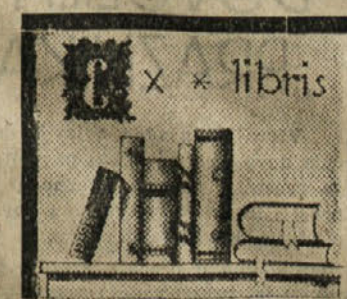
Vrtovi v 60. nadstropju

Imamo še vedno. Prišli "Happy" in reči našemu gostu dober dan. Pravičal se je pripadla in poročila glavo iz svojega oklepa. Toda samo za trenotek, ker jo je spet takoj skril v svojo hišo, ki jo nosi na hrbtni.

Čez kakih deset minut tuj obrskovalce popolnoma pozabi, da sedi v šestdesetem nadstropju, kar je višje kot hrib Manhattan. Selo ko mu gospodar pokaze panoramo, se zave fantastičnega dejstva, da stoji na umetnem gorškem vrhu. "To je Empire State Building — razlaga prijatelj vodnik — tam je Chrysler Building, spet tam Sky Scaper Woolworths. Tujec pogled leži s stena na steno. Onkraj orjaške gmoze Radio Cityja je bog za službo — Rockefeller — v nekoli-ko več kot eno leto po svoj zamisli zgradil višinski vrt, ki so videti kot kraljevi ali angliški travniki. Iz sosedne vrtnice hišice, ki stoji na nebotičniku, ki je za eno nadstropje nižji, se je pojavil tenek stebor dima. "Tu gori ne marajo kuhati na elektriko — brj pojasi vodnik — z lesom je mnogo bolj naravno."

Svetilniki

Ko prigrize prve luči, se vrhovi betonskih gora prinesejo spomniti v svetilnik; rumena, bela in rdečkasta varnostna znamenja opozarjajo pilote v zraku, naj pazijo. Kljub temu se izred nekaj mesecev neko letalo zaletelo in razbilo ob enem izmed nebotičnikov; ravno pred doma dnosom se je spet neki drugi stroj za eno ognil Empire State Building. Zdelo se nam je, kot da je ned nakaženo letela veličanska ptica roparica, so pripovedovali očividci dopisniku "Daily News".

Lewis, Hemingway, Marquand, Steinbeck in Anglež Somerset Maugham — nima noben pisatelj zanjameče naklade. Američani ne kupujejo imen, ampak knjige.

V zadnjih mesecih je doživel največji uspeh roman mladega pla-

Eden izmed najprijetnejših pisateljev, ki ima vedno zajamčeno naklado, je znani Hemingway

tja Frederica Wakemana, o čigar drugi knjigi bomo govorili. Njegov prvi roman "Shore leaves" (— pristo bi ga lahko preatvali "Podčrtna na deželi") ima na "Bestseller" seznamu ravno tako dobro mesto. V prvi knjigi opisuje doživljanje mornarja, ki je prišel za kratek čas domov na počitnice. Njegov drugi roman "The Hucksters" (Branjevalci) je literarno slabši od prvega, ter se mora velikkemu uspehu zahvaliti skoraj izključno zaradi zanimive zamisli. Wakeman razkriva v romanu ozadje velikih ameriških oglašnih tvrdk, ki delajo za radijske družbe. Pogled za kulise radia in oglašnih tvrdk mora povprečnega čitatelja časopisov in poslušalca radia pritegniti; poleg tega ljudem neverjetno usajata pisateljeva poštenost in poznanje stvari. Po svojem nasilnem razkrivanju Wakeman včasih spominja na Zolaja.

Za trenutni okus občinstva je mnogo značilnejši neki drugi roman, ki je dosegel milijonsko naklado. Gre za delo Tailor Caldwell "This Side of Innocence" (Ta stran nedolžnosti). To je roman moža med dvema ženama,

Ko se stemni, so polna vsa duš gata, ki vozijo občinstvo v hotole in zabavišča ostrona na njihove višinske vrtove, kjer gostje pišejo, jedo, pišejo in se spogledujejo. Najboljšeje višinski vrt je na "Waldorf Astoria", s najbolj očarljivim pa razpolaga hotel Astor na "Times Squareu". Leti examo v šestem nadstropju in ga zaradi tega drugi nebotičniki skoraj popolnoma zakrivajo. Toda neskončne sive, ki ga obdajajo, predirajo tisoči razsvetljenih oken in videti je, kot da bi gledali črne čipke na besketajoči in izkrceni se kot ogromne boginje luči, h kateri se iz spodnjih nadstropij kot iz trčnikov dvigajo prameni svetlobnih reklamnih luči. Na obrazih gostov odse- vajo luči teh nenavadnih svetlobnih vodometov. Pisec javlja, da je videl, kako je luč veličanskega "Pepsi-Cola" vrtečega se letaka brzela preko obrazov nekoga mladega para, ki je sedel pri sosedni mizi. Preko obeh je padala svetloba kitnih ogromnih rdečih vrtin (reklama za neko vrsto avskyja) kot nekakšna tepovod ljubezni. Oba sta začudeno gledala — bilo je videti, da sta prvič v tem velikkem mestu — o tisoče besketajočih se žarnih neke reklame za pivo; svetloba in tema sta se tako hitro menjavali, da je človeku nastal pred očmi privid plesalke iz stope. Preko svetlobnega napisu, na katerem sporoča "New York Times" najvažnejše novice, je tekla beseda "Explosion" in neka dva ali tri nadstropja visoka moška glava je puhala iz nastikanih ust redno kot parni stroj ter brezskrbno in smehljajoč se obliko dima drugega za drugim. "To je veli-

Živahno življenje na strehah nebotičnikov

kos, sta rekla skoraj istočasno mlada zaljubljenca.

Končno je obiskal še vrh Radio Cityja, na katerem se je neka "girls" skupina vadila za prvenstvo; istočasno se je dvigalo in povelilo 20 rok in 20 nog. Bilo je tudi na strehi neke hiše v Bronzu, na kateri je raslo v lončkih samo nekaj suhih in ovencih cvetov ter so vse vprek ležale stare žimnice. V revnem okraju uporabljajo v vrtočih polnihnih čeh strehe za spalnice. Za slovo se je povzpел se na "Observation Roof" in na najvišji newyorški nebotičnik "Empire State Building". Uniformirani vodniki so mu razkazali panoramo Manhattan, gosto zgradeno in obiljeno pečine ter srebrnasto morje, ki stalno naplavlja na breg kame-nje. "Pred dvema tednoma — je razglajal vodnik — je skočil od tod v globino neki zavarovalni potnik. Nekotiko nadstropij nižje je obvisel skoraj čudežno popolnoma nepoškodovan. Morda ste videli sliko v "Lase". Toda mož je skočil drugje — tolerant s uspehom. Gentleman..."

Ali je morda skočil v globlino zato, ker ga je prevzela in omamlila lepota katerega prizora? Ali ga je morda bilo groza vsega tega sveta, uradov, svetlobnih reklam in višinskih vrtov? Na to je težko odgovoriti, ker človek ne ve, ali je New York čudovit ali grozno mesto. Najbrž je oboje...

AMERIŠKE KNJIŽNE NOVOSTI

cenena zgodba navadnega ljubezenskega trikotnika, ki se odigrava v zgodovinskih oblačilih. Za preprosto, kaj utegne pritegniti občinstvo, je merodajno predvsem to, kar bodo ustvarili v Hollywoodu, kar se ta pravila varuje vsoga nenavadnega. Hollywoodska proizvodnja sestoji v tem letu več kot polovico iz zgodovinskih filmov, ali kar se Hollywoodu zdi, da je zgodovinsko. Vendar pa je videti težko poseči v daljnjo preteklost, ali pa vsaj sodobna vprašanja zaradi zadovoljitve občinstva preobčijo v starinska oblačila.

Realizem prevladuje

Kot so zgoraj omenjena dela z Bestseller seznamu nepopolnoma naivnosti, tako je tudi mnogo drugi ravno tako uspešnih romanov s polnokrvno resničnostjo, kot jih dozdaj v ameriški literaturi ni bilo najti. Znamenita knjiga, ki je izšla ravno zdaj v 900.000 izvodih, je roman pisateljice Mary Jane Ward "Snake Pitt" ("Kajti grob"), ki se v glavnem odigrava v norišnici in opisuje pot neke žene do blaznosti. Za še vedno trajajoči uspeh se mora preprosti resničnosti zahvaliti tudi roman "Arch of Triumph" (Slavoloki), ki ga je napisal Erich Maria Remarque. Z zmesjo resničnosti in romantike je dosegel nov uspeh tudi Upton Sinclair z delom "A world to win" (Svet, ki mora zmagnati), ki je izšlo kot sedmo v njegovi zbirki povesti "Lanny Budd". Lanny Budd je premežen in idealen Američan, ki je kot tajni agent predsednika Roosevelta prepotoval svet; povsod, kjer se je zgodilo kaj odločilnega, je bil navdano in je bil ne samo pasivna temveč gibalna sila svetovnih dogodkov. Najnovejša povest trga tako plodovitega, toda že 70 let-

negu pisatelja obravnava leta tik pred drugo svetovno vojno. V tem romanu se Lanny Budd zabava s Stalinom, razkriva zaroto proti Rooseveltu in igra odločilno vlogo pri poletu Rudolfa Hessa v Anglijo.

Realizem je v ameriški literaturi dosegel največje uspehe v obravnavanju medicinskih problemov in ameriški realistični roman skoraj vedno vsebuje prizore, v katerih so krvavi dogodki opisani do najmanjših podrobnosti. Toda popolnoma nova pa je prevedba tega besedno pojmovnega realizma na področje spolnega življenja. Med ameriške pisateljice Kathleen Windsor je s senzacionalnim uspehom romana "Forever Amber" (Večni Amber) — knjiga, ki je za romanom "V vrtincu" dosegla največjo naklado — v katerem opisuje pustolovščino ene kate-

Vojna dopisnica Ernie Pylejeva je z najnovejšo knjigo "Zadnje poglavje" dosegla velikkanski uspeh

angleške kurtizane, popolnoma zasledila in zrušila nekoč tako člane Tabus. Iz ameriške puritanske zgodovine izvirajoča pretirana strahovitost se je usmaknila iz odkritosti, ki čisto meji že na pornografijo. Ugodni literarni kritik tednika New York — najbrž najresnejši ameriški kritik — Edmund Wilson je presenetil z vrsto novel z naslovom "Memoirs of Hecate County" (Spomini Hecate County); v primeri s temi novelami se zde Boccacciova dela kot Grimmove pravljice. Seksualni

PREMOG BREZ RUDARJEV

VPLINJANJE PREMOGA POD ZEMLJO

Rudniki z rudarji predstavljajo industrijo, ki je polna nevarnosti, znojna in krvi; to se tako dolgo ne bi spremenilo, dokler bodo izkopal premog z dosedanjimi postopki. Je pa znanstveno zagotovljeno dejstvo, da ni ravno nujno potrebno, da bi vedno morali biti rudniki in rudarji ter upajo, da jih v bližnji bodočnosti ne bo več. Kajti podzemsko vplinjavanje premoga utegne rešiti in tudi bo rešilo vse te tehnične, finančne in politične težkoče. Namesto ljudi bodo vse delo opravljale molekule zraka in vode.

Pri podzemskem vplinjavanju premoga gre za popolnoma preprosto spreminjanje premoga v leščiči v plin. Plin bo spravljal na površje s plina samega. Premog bodo v celoti spreminjali v plin, ne da bi prišli z njim v neposredni stik, ali da bi ga celo videli. Ostalo bo samo nekoliko pepela, ki pa itak ni za nobeno rabo; s posebnimi postopki podzemskega izžigovanja in distilacije ga bodo spreminjali v trdne skladi, ki bodo preprečevali zemeljske premike in usade, ki vedno ogrožajo rudarska področja.

V sedanjih premogovnikih ni moči izkopati več kot 60 do 70% rudnine, ki jo vsebujejo zemeljske plasti. S podzemskim vplinjavanjem pa bodo v obliki plina spravili na površje ves premog. Razen tega je v vseh rudnikih vedno dovolj plina, ki ne predstavlja samo stalne nevarnosti eksplozije, ampak pomeni tudi izgubo plinastega goriva, ki je na dan proizvajal 700.000 kub. metrov plina. Razen polkusnih obratov v premogovnih področjih Moskve in Donetsa so zgradili mnogo novih obratov na Uralu, v Sibiriji, v Osrednji Aziji in celo na Daljnem Vzhodu.

Osrednje naprave

Vidilno središče vse te industrije je bil Tehnični institut v Harkovu. Trije mladi znanstveniki Pekar, Matvejev in Filipov, ki so delali v Kujbiskem inštitutu v Donetsu, so izdelali načrte za popolno odpravo vseh podzemskih industrijskih naprav, ki so bile pri prvih zadržnih polkusih še vedno potrebne. V Harkovu so iznašli in nato izpopolnili novo vrsto plinske turbine, ki so jo uporabili za proizvajanje električnega toka. Prof. Kapliza iz Harkova je razrešil problem gospodarskega pridobivanja kisika iz zraka. Kajti cenen kisik je najvažnejši ciničelj za uspešno napredovanje podzemnega vplinjavanja premoga.

Videz industrijskih naprav je pri teh novih "rudnikih" popolnoma drugačen od tistega, ki smo ga bili vajeni dozdaj pri vseh premogovnikih. Osrednje postopke iz armiranega betona predstavljajo postaja za avtomatično nadzorovanje, katere hodniki in dvoranice s gumijastimi tlaki predstavljajo pravi labirint sredi barvnatih luči in ogromnih tabel o poteku proizvodnje. Namesto s prahom pokritih rudarjev predstavljajo osebe dekleta v belih predpasnikih, ki sede pred napravami za nadzorovanje. Okrog tega postopja so arazvrščene kemične tovarne, naprave za proizvajanje električnega toka, tovarne benena in umetnega kavčuka in municijske tovarne, katere vse goni vplinjena energija premoga, ki ga ni bilo treba izkopati. Samo en obrat v Donetski pokrajini je rešil podzemnega dela 500 rudarjev, medtem ko so jih v ne-

kem drugem preizkusnem rudniku rešili nad 2000.

Izračuneli so, da pride pri "Podzemgas Trustu" na mesec na enega delavca 75 ton premoga, medtem ko ga v običajnih rudnikih en rudar more izkopati na mesec do 30 ton.

Morda bo kdo vprašal, kakšen je novi postopek? Premog lahko imenujemo pravi rezervar najrazličnejših ogljikovih spojin. Če se grevamo premog v destilacijski re-rtori, pride do različnih kemičnih reakcij med molekulami ter se prične proizvajati plin, ki vsebuje mnogo dragocenih kemičnih spojin. Vse te spojine ležijo od plina v obliki premogovega katrana. Nešteti milijoni plinskih molekul ne morejo ostati vklejani; ležijo izhoda ter si na vsak način utrejo za to potrebno pot. Bistvo zamisli o podzemskem vplinjavanju je v tem, da te molekule same od sebe opravljajo vse delo. Premog začne v leščiči pod zemljo; molekule stisnjene zraka vedno znova obnovljajo molekularni boj. Molekule premoga se spreminje v plinske molekule ter prihajajo na površje zemlje, ne da bi bilo treba uporabljati kramp, lopate in vagnjčke z dvigali.

Za spreminjanje premoga v plin olajšajo različnih postopkov. Pri enem izmed njih, ki ga ime-

Filtrirni postopek

Neki drugi postopek, ki je dal sijajne rezultate, je tako imenovani filtrirni ali koncentrirni postopek, pri katerem zvrtajo v skladi premoga samo en navpični rov. Šele kasneje zvrtajo v koncentrirnih krogih, ki so drug od drugega oddaljeni okoli 20 metrov, nadaljnje navpične rove, ki se po obodu krogov vrste v razdalji 5

Najnovejša električne vrtilne naprave omogočajo rudarjem lažje in uspešnejše delo

nujejo tekoči ali vlažni postopek, izkopljejo v premogovne sklade dva rova, ki sta drug od drugega oddaljena približno 300 metrov. Ležaja, na katerih so najprej uporabljali ta postopek, so bila preplavljena ter so vsebovala preveč pepela, kar ni dalo dovolj zadovoljivih uspehov. Kasneje so v premogovne sklade s sodobnimi vrtilnimi napravami izvrtili vodoraven prehod, s katerim so zvezali oba navpična rova, s čimer so ustvarili pravokotni sklad premoga, ki sta ga v navpični sm. ri omejevala oba rova, na njegovi spodnji strani pa vodoravni prehod. Premog so na dnu enega izmed navpičnih rovo- v izžgal s tem, da so pod sklad položili večjo količino žarečega koksa ali pa tudi s pomočjo električnega toka. Zaradi vzdrževanja in nadziranja izžigovanja so v ta rov dovajali stisnjen zrak ali samo kisik. Zažgali so samo majhno količino premoga. Večji del premoga, in sicer nad ognjem ter pred njim, se je pri tem začel destilirati na isti način kot v velikih mestnih plinarnah. Pri tem je začel plin napoljevati prehod, ki ga je tok stisnjene zraka ali kisika gnal proti drugemu navpičnemu rovu, od koder so ga potem črpali na površje.

Za to, da so izžigovanje spravili v tek, so uporabili dve do deset metrov. Premog začne najprej v osrednjem rovu ter plin erpejo iz rovo- v preveč koncentrirnega kroga. Ka na ta način izžigajo premog v osrednjem področju, uporabljajo to področje za podkmetev enja v nadaljnjih skladih, ter pri tem črpaajo plin po rovih drugega koncentrirnega kroga, kar na ta način nadaljujejo preko vseh področij ležaja premoga.

Kdo je prvi prišel na to misel? Zamisel se dozdeva zelo nova, toda takšna je samo njena izvedba. Na to misel je prišel pred 80 leti v-

lki ruski kemik Dimitrij Ivanovič Mendelejev, ki je tudi prvi predložil načrte za njeno praktično izvedbo. Odlični angleški kemik sir William Ramsay je za to zamisel takoj pokazal živo zanimanje ter je zaradi polkusov izkopal v nekem premogovniku v grofiji Durham posebni rov za preučevanje tega načrta. Ko je Lenin prečital zave-

no Ramsayevu delo, je takoj sku-

tal zainteresirati petrograjske kemike, toda to mu ni uspelo. To je bilo leta 1913. Šele leta 1931 je Sovjetska zveza vključila podzem-

ske vplinjavanje premoga v državni industrijski načrt ter je dve leti kasneje že prišlo do ustanovitve "Podzemgas Trusta", ki je na aj-

ruki podlagi pričel urediti načrt za človeštvo prekoristno zamisel.

Za to, da so izžigovanje spravili v tek, so uporabili dve do deset

metrov. Premog začne najprej v osrednjem rovu ter plin erpejo iz rovo- v preveč koncentrirnega kroga. Ka na ta način izžigajo premog v osrednjem področju, uporabljajo to področje za podkmetev enja v nadaljnjih skladih, ter pri tem črpaajo plin po rovih drugega koncentrirnega kroga, kar na ta način nadaljujejo preko vseh področij ležaja premoga.

Kdo je prvi prišel na to misel? Zamisel se dozdeva zelo nova, toda takšna je samo njena izvedba. Na to misel je prišel pred 80 leti v-

lki ruski kemik Dimitrij Ivanovič Mendelejev, ki je tudi prvi predložil načrte za njeno praktično izvedbo. Odlični angleški kemik sir William Ramsay je za to zamisel takoj pokazal živo zanimanje ter je zaradi polkusov izkopal v nekem premogovniku v grofiji Durham posebni rov za preučevanje tega načrta. Ko je Lenin prečital zave-

no Ramsayevu delo, je takoj sku-

tal zainteresirati petrograjske kemike, toda to mu ni uspelo. To je bilo leta 1913. Šele leta 1931 je Sovjetska zveza vključila podzem-

ske vplinjavanje premoga v državni industrijski načrt ter je dve leti kasneje že prišlo do ustanovitve "Podzemgas Trusta", ki je na aj-

ruki podlagi pričel urediti načrt za človeštvo prekoristno zamisel.

Za to, da so izžigovanje spravili v tek, so uporabili dve do deset

metrov. Premog začne najprej v osrednjem rovu ter plin erpejo iz rovo- v preveč koncentrirnega kroga. Ka na ta način izžigajo premog v osrednjem področju, uporabljajo to področje za podkmetev enja v nadaljnjih skladih, ter pri tem črpaajo plin po rovih drugega koncentrirnega kroga, kar na ta način nadaljujejo preko vseh področij ležaja premoga.

Kdo je prvi prišel na to misel? Zamisel se dozdeva zelo nova, toda takšna je samo njena izvedba. Na to misel je prišel pred 80 leti v-

lki ruski kemik Dimitrij Ivanovič Mendelejev, ki je tudi prvi predložil načrte za njeno praktično izvedbo. Odlični angleški kemik sir William Ramsay je za to zamisel takoj pokazal živo zanimanje ter je zaradi polkusov izkopal v nekem premogovniku v grofiji Durham posebni rov za preučevanje tega načrta. Ko je Lenin prečital zave-

no Ramsayevu delo, je takoj sku-

tal zainteresirati petrograjske kemike, toda to mu ni uspelo. To je bilo leta 1913. Šele leta 1931 je Sovjetska zveza vključila podzem-

ske vplinjavanje premoga v državni industrijski načrt ter je dve leti kasneje že prišlo do ustanovitve "Podzemgas Trusta", ki je na aj-

ruki podlagi pričel urediti načrt za človeštvo prekoristno zamisel.

Za to, da so izžigovanje spravili v tek, so uporabili dve do deset

metrov. Premog začne najprej v osrednjem rovu ter plin erpejo iz rovo- v preveč koncentrirnega kroga. Ka na ta način izžigajo premog v osrednjem področju, uporabljajo to področje za podkmetev enja v nadaljnjih skladih, ter pri tem črpaajo plin po rovih drugega koncentrirnega kroga, kar na ta način nadaljujejo preko vseh področij ležaja premoga.

Kdo je prvi prišel na to misel? Zamisel se dozdeva zelo nova, toda takšna je samo njena izvedba. Na to misel je prišel pred 80 leti v-

lki ruski kemik Dimitrij Ivanovič Mendelejev, ki je tudi prvi predložil načrte za njeno praktično izvedbo. Odlični angleški kemik sir William Ramsay je za to zamisel takoj pokazal živo zanimanje ter je zaradi polkusov izkopal v nekem premogovniku v grofiji Durham posebni rov za preučevanje tega načrta. Ko je Lenin prečital zave-

no Ramsayevu delo, je takoj sku-

tal zainteresirati petrograjske kemike, toda to mu ni uspelo. To je bilo leta 1913. Šele leta 1931 je Sovjetska zveza vključila podzem-

ske vplinjavanje premoga v državni industrijski načrt ter je dve leti kasneje že prišlo do ustanovitve "Podzemgas Trusta", ki je na aj-

ruki podlagi pričel urediti načrt za človeštvo prekoristno zamisel.

Za to, da so izžigovanje spravili v tek, so uporabili dve do deset

metrov. Premog začne najprej v osrednjem rovu ter plin erpejo iz rovo- v preveč koncentrirnega kroga. Ka na ta način izžigajo premog v osrednjem področju, uporabljajo to področje za podkmetev enja v nadaljnjih skladih, ter pri tem črpaajo plin po rovih drugega koncentrirnega kroga, kar na ta način nadaljujejo preko vseh področij ležaja premoga.

Kdo je prvi prišel na to misel? Zamisel se dozdeva zelo nova, toda takšna je samo njena izvedba. Na to misel je prišel pred 80 leti v-

lki ruski kemik Dimitrij Ivanovič Mendelejev, ki je tudi prvi predložil načrte za njeno praktično izvedbo. Odlični angleški kemik sir William Ramsay je za to zamisel takoj pokazal živo zanimanje ter je zaradi polkusov izkopal v nekem premogovniku v grofiji Durham posebni rov za preučevanje tega načrta. Ko je Lenin prečital zave-

no Ramsayevu delo, je takoj sku-

tal zainteresirati petrograjske kemike, toda to mu ni uspelo. To je bilo leta 1913. Šele leta 1931 je Sovjetska zveza vključila podzem-

ske vplinjavanje premoga v državni industrijski načrt ter je dve leti kasneje že prišlo do ustanovitve "Podzemgas Trusta", ki je na aj-

ruki podlagi pričel urediti načrt za človeštvo prekoristno zamisel.

Za to, da so izžigovanje spravili v tek, so uporabili dve do deset

metrov. Premog začne najprej v osrednjem rovu ter plin erpejo iz rovo- v preveč koncentrirnega kroga. Ka na ta način izžigajo premog v osrednjem področju, uporabljajo to področje za podkmetev enja v nadaljnjih skladih, ter pri tem črpaajo plin po rovih drugega koncentrirnega kroga, kar na ta način nadaljujejo preko vseh področij ležaja premoga.

Kdo je prvi prišel na to misel? Zamisel se dozdeva zelo nova, toda takšna je samo njena izvedba. Na to misel je prišel pred 80 leti v-

lki ruski kemik Dimitrij Ivanovič Mendelejev, ki je tudi prvi predložil načrte za njeno praktično izvedbo. Odlični angleški kemik sir William Ramsay je za to zamisel takoj pokazal živo zanimanje ter je zaradi polkusov izkopal v nekem premogovniku v grofiji Durham posebni rov za preučevanje tega načrta. Ko je Lenin prečital zave-

no Ramsayevu delo, je takoj sku-

tal zainteresirati petrograjske kemike, toda to mu ni uspelo. To je bilo leta 1913. Šele leta 1931 je Sovjetska zveza vključila podzem-

BEOGRAD GLEDA
IZDAJSTVA IN ZLOGINE

Beograd, 3. oktobra
«Tanjug» poroča, da je film o elizabetu in zločinu Draže Mihajlovića in njegovih sokrivcev, ki ga trenutno predvajajo v Beogradu, privlačil toliko število gledalcev, kot je noben drugi število gledalcev te, da filma — pravi «Tanjug» — je večje, kot število gledalcev pri katerem koli filmu v zadnjih 13 letih.

CORDELLA HULLA
ZADELA KAP

Washington, 3. oktobra
Bivšega ameriškega zunanjega ministra Cordella Hulla je zadela lahka kap. Njegovo zdravstveno stanje je kritično in povzroča zaskrbljenost.

BOJI V PERZIJI

Teheran, 3. oktobra
Po vesteh perzijskega tiska je perzijsko letalstvo došlo nalogo, da bombardira pristanišče Buhr in del mesta, ki ga držijo uporna plemena. Siloviti boji so se vedno v Kazerunu, kjer so redne čete ponovno odbile upornike.

Odposlanstvo, ki ga je poslal Sultanah v Siraz na pogajanje z voditeljem upornikov, se je v nedeljo vrnilo v Teheran. Glavne zahteve upornikov so: 1) ustanovitev pokrajinskega sveta v pokrajini Fars; 2) vstop dveh svetovalcev plemena Kvaškar v perzijsko vlado; 3) razrešitev sedanje poveljnika posadke v Farsu in imenovanje naslednika na predlog voditelja upornikov, s katerim bi se morala teheranska vlada posvetovati tudi o imenovanju novega pokrajinskega upravitelja.

PONOVNO NATOVARVANJE
LADJI ZA JUGOSLAVIJO

London, 3. oktobra
Mednarodna zveza prstastih delavcev je sklenila, da b' starši letalstva natovarjajo ladje za Jugoslavijo. Od 5. septembra člani te organizacije zaradi incidenta z letalom nad jugoslovanskim ozemljem, pri katerem so izgubili življenje ameriški letalci niso natovarjali ladij z blagom za Jugoslavijo.

PONOVI POZIVI
POLJAKOM

Varšava, 3. oktobra
Poljski ministrski predsednik Osuška Moravski je v radijskem govoru pozval vse Poljake v tujini, naj se vrnejo domov, ker Poljska potrebuje milijone ročnih in umskih delavcev. Ocenil je, da bodo vsi, ki bi se vrnili, uživali področju poljske, britanske in ameriške vlade. Moravski prikaže vračanje v množicah. Poziv na vrnitev je izdal tudi poveljnik ameriških sil v Nemčiji general MacFarlane.

La Guardia je izjavil, da bodo vsi, ki se vrnejo, dobili ob prihodu v domovino za 60 dni živela za vsakega člana rodbine. Načrt so najprej odobrile Združene države, nato pa tudi Britanija in Francija. La Guardia je izjavil, da je bilo zaradi tega treba poslati na Poljsko ogromne zaloge živeža. Delo bodo izvedli pod nadzorstvom ustanove UNRRA.

NADALJNA IMENOVANJA
V AMERISKI MORNARICI

Washington, 3. oktobra
Ameriško mornariško ministrstvo je objavilo, da bo vicemirals Louis E. Denfield januarja prevzel poveljstvo brodirja na Pacifiku in s tem nadomestil admirala Johna H. Townerja, ki se bo umaknil iz aktivne službe. Nadaljuje vico imenovanje je imenovanje viceadmirala W. H. P. Bladyja, ki je vodil nedavne polkuse na Elkinu, za poveljnika 8. pomorske skupine ameriške brodirja na Atlantiku. Prevzel bo mesto admirala Marca A. Mitschera, ki je nedavno postal vrhovni poveljnik atlantskega brodirja.

NOVI SOVJETSKI
VELEPOSILNIK V LONDONU

London, 3. oktobra
Moskovska radijska postaja je sporočila, da so za novega sovjetskega veleposilnika v Londonu imenovali sedanjega veleposilnika v Ottavi Jurija N. Zarubina. Britanska vlada je na imenovanje pristala.

Zarubin je bil veleposlanik v Kanadi od marca leta 1944. Pred kratkim je kraljevska komisija izključila vsako njegovo odgovornost pri znani vojniski zadevi. Zarubin b' naslednji veleposlanik Guseva, ki je zdaj član sovjetske delegacije na pariski konferenci, od tam pa bo po končani konferenci odšel v Moskvo, kjer bo namesto Litvinova prevzel poče namestnika zunanjega ministra.

KRITIKA VZGOJE
SOVJETSKA MLADINE

London, 3. oktobra
Moskovska radijska postaja poroča, da je tajnik osrednjega odbora sovjetske komunistične mladinske zveze, ki je govoril na nekem delavskem zborovanju, izjavil, da so v ideološkem delovanju organizacij zveze velike napake.

Ostro je kritiziral dejstvo, da se hočejo nekatere organizacije te zveze doceliti od mladine. Izjavil je, da so številne organizacije zanemarile nalogo politične vzgoje civilne in vojaške mladine ter oddal da je potrebno to delo v danih pogojih povečati, ne pa zmanjšati.

FILATELIJA

«Kraljevo filatelistično
društvo London»

USTANOVLENO JE BILO LETA 1869. IN NI SAMO
NAJSTAREJŠE, TEMVEČ TUDI VODILNO NA SVETU

Prvo poštno znamko so izdelali v Veliki Britaniji 6. maja 1840. Zaradi ugodnejšega načina plačevanja poštne, je sledilo temu zgledu še pred letom 1850, nekaj drugih držav, po tem letu pa so skoraj vse države na svetu z navdušenjem začele uvajati poštne znamke. Že pred letom 1862, so se pojavili prvi organizirani poskusi zbiranja in ocenjevanja znamk in v ta namen so tudi izšli prvi katalogi in filatelistični časopisi. Manjše skupine navdušenih zbirateljev so se sestajale in se medsebojno poučevale; kazali so si znamke, ki so jih dobili iz tujine in leta 1869, je taka skupina ustanovila v Londonu društvo, ki ga je imenovala «Londonsko filatelistično društvo».

Več let so se sestajali tako, da so drug drugega vabili na svoje domove ali v urade, toda postopoma se je društvo tako povečalo, da so potrebovali dom in prostor za sestanke. Najprej so javili čas sestankov v poslovnih ali ostalih dnevnih, leta 1892, pa so osnovali svoj mesečnik, ki izhaja še danes.

Leta 1890, je postal predsednik društva drugi sin kraljice Viktorije, Nj. Vis. vojvoda Edinburgški. Leta 1893, je postal podpredsednik vojvoda Yorkski, poznější kralj Jurij V. Leta 1896, pa je to pristal na predsedništvo. Povezovanje kraljeve hiše z društvom, ki je bilo osnova na 1890, je ostala do današnjega časa. Noben vladajoči kralj Britanije ne more biti predsednik kraljevega društva, toda leta 1910, je kralj Jurij V. pristal, da postane zaščitnik društva in kralja Edward VII. in Jurij VI. sta mu v tem sledila.

Kralj Jurij V. je bil pred sedemdeset let izredno delaven podpredsednik in predsednik. Dole svoje zbirke je posojal za ogledovanje na sestankih in za razstave. Članom društva je bil ta časopis in predstavljal sestankom; po sasedbi prestola je stalno stavljal na razpolago eno temo zbirke za prvi sestanek ob priložnosti vsake filatelistične sezone, ki traja od oktobra do maja. To navado je ohranil tudi njegov sin kralj Jurij VI.

Leta 1908, je kralj Edward VII. sprejmenil društvo, ki je bilo do tedaj znano pod imenom «Filatelistično društvo London», o kraljevo društvo in ga nazval «Kraljevo filatelistično društvo London» — nekoliko čuden naslov, toda potreben za razliko od drugih društev z istimi začetnimi črkami. Častni člani društva dodajajo svojem imenu črke F.R.P.S.L. (Fellows of Royal Philatelic Society). Člani — teh je 200 do 300 — in častni člani, katerih število je bilo najprej omejeno na 400, so vsi izredni amaterji in pravila predpisujejo, da ne more biti članjen in izvoljen nihče drug kot amater.

Nameni društva v prvih dneh so bili nekoliko razširjeni od današnjih, vendar pa jih je nekaj še danes v veljavi. Če gledamo prvotna pravila, najdemo stavke: «Zbiranje vseh možnih poštanih in znamk; preprečevanje ponarejanja; olajševanje in pospeševanje filatelistične znanosti; olajševanje nabave in menjave znamk med člani». Pri trije stavki so ostali v veljavi. Ker društvo nima kluba, s katerim bi menjavali znamke, je za dobavo novotiskanih znamk potrebno, da ima v tujini zastopnike, ki mu jih pošljejo.

Zelo velik napredek so dosegli v zbiranju vseh možnih poštanih in znamk. Imajo knjižnico z več tisoč zvezki — vsi rečniščno poučne vrednosti, ki so izšli v vseh delih sveta in v vseh jezikih, do najučnejših rednosti proe filatelistične literature.

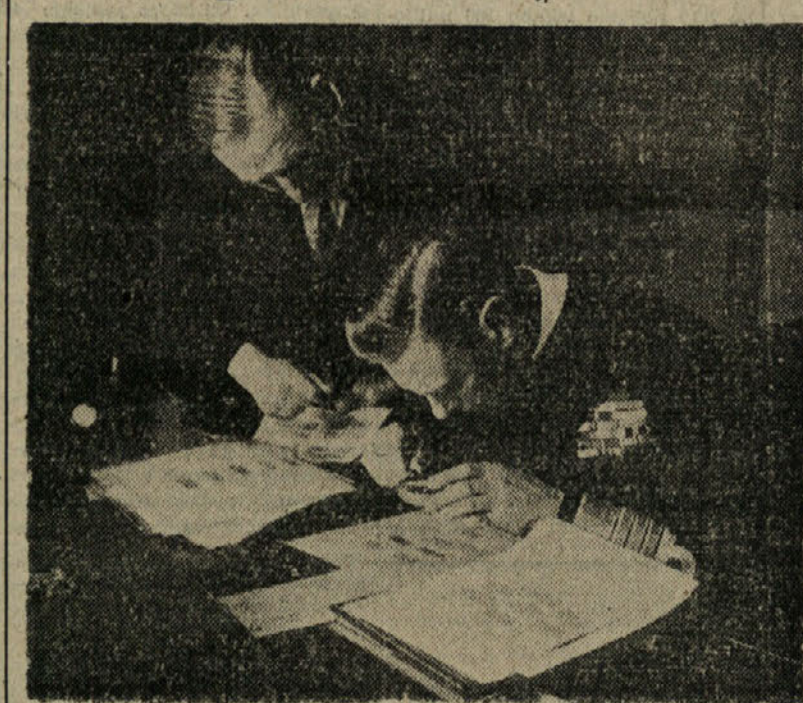
Zbirko fotografiranih znamk sestavlja na način, za katerega jih zavidajo zbiratelji drugih dragocenih predmetov. Pred enaindesetimi leti leti je društvo ustanovilo izredni odbor v pomoč članom in vsak član ali nečlan more te

mu odboru predložiti znamko in ga prositi za njegovo mnenje. Praktično ne prodajo nobene redne znamke prej, preden je ne oceni odbor, ali pa mu jo pošljejo pozneje v overjevanje. Znamko fotografirajo in napravijo dva izvedca, enega priključijo potrdilu, drugega uvrstijo v društveno kartoteko; odbor je do zdaj pregledal več kot 30.000 najrednejših znamk.

Društvo je danes najstarejše in v vrste na svetu in priznana vodilno filatelistično društvo na svetu. Ne glede na delovanje izvedenjskega odbora, redno objavlja dela prejšnjih filatelističnih raziskovanj. Leta 1879, so začeli objavljati filatelistično razpravo «Spanija in njene kolonije», toda od tedaj so delo osredotočili na zelo obširne priročne o britanskem imperiju. Ne glede na 54 zvezkov društvenega mesečnika «Londonski filatelista» (The London Philatelist), je verjetno še čez sto zvezkov, katere je društvo izdalo ali jim botrovalo.

Pred mnogimi leti je društvo uvelo v najem manjše prostore za sestanke in za namestitve knjižnice in poučnega materiala, toda leta 1925, je s pomočjo članov, prijateljev in trgovcev kupilo dom na Devonshire Place 41, kjer zdaj teče vse njegovo delo. Vsakih štiri najst dni so sestanki, na katerih čitajo časopise in ogledujejo znamke; v svojih prostorih ali v Londonski javni dvorani privajajo periodične razstave, ki so namenjene ali samo specialistom ali pa tudi širšemu občinstvu. Leta 1940, je društvo namenovalo prireditvi velike mednarodno razstavo v proslavo stoletnice proe poštne znamke. Izvedbo razstave je preprečila vojna. Razstava bodo leta 1949 odloženo razstavo prirediti v Londonu v najkrajšem času.

Angleški kralj zbira znamke

GOSPODARSTVO

Zaradi stalno slablajočega se položaja britanskega kmetov bo pet britanskim bank začelo izdajati kmetovim posojila. Zasluski kmetov so v letošnjem letu znatno nižji kot v preteklih štirih letih, zlasti so v preteklih letih imeli težave. Dokazano je, da imajo kmetije z nad 120 ha zemlje za 50 odstotkov manjše dohodke kot prejšnja leta. Banka so se odločile za izdajanje posojil zato, ker predvidevajo, da se bo položaj kmetov v prihodnjih mesecih še poslabšal.

V Beogradu so podpisali trgovinško pogodbo med Jugoslavijo in Svico, ki predvideva mesečnejše zamenjave na širši osnovi kot do zdaj. Jugoslavija bo iz Svice uva-

žala stroje, instalacije, delovno opremo, med cinske znanstvene aparate, surovine in za lekarniško industrijo, analitična barvila, polproizvode za plavčarsko in kemično industrijo itd. V zameno bo Jugoslavija dobavljala Sviči les, rudnino, kovine, živila, vino in drugo. Plačila bodo vršili s kreditnimi in osnovi razmerja 100 švicarskih frankov za 1.162.79 dinarjev. Sporočilo zato, ker predvidevajo, da se bo položaj kmetov v prihodnjih mesecih še poslabšal.

Zaradi desetsedemdesetogodišnje prireditve izredno ugodnega prireditelja krompirja, ki je največji po letu 1942, predvideva poljedelsko ministrstvo Združenih držav, da se

— Upam, da se me še spomnite — je dejal — ker sem imel večkrat priliko priti k vam z nekaterimi prireditelji moje stranke, ki sedijo v parlamentu. Seveda ne gre za važne zadeve, tako kot je ta, v katero vi zdaj polagate svojo pažnjo. Videti je, da postaja črni kilometri kmeti nekaj pravega posebnega, kar razburja vse London; dobro bi bilo za vas, nas, da bi vaš znanj izkušnosti uspelo, kar ne dvomim, osvetliti vso to skrivnost. Gospod Fielder se je v ljudno prikloni in pogledal višjega nadzornika s svojim najprijetnejšim smehljajem. Perkins pa je bil videti vse kaj drugega kot potašen zaradi tega poklona.

— Oh, gospod Fielder — je odgovoril — toliko bolj, ker je po vsej verjetnosti zadeva šla po vodi; videti je, da je gospodinja Longdenova odpovala... Zaključil je razgovor z lastnim poudarkom, kot ga je pričel.

IZ SLOVENIJE

Prezidij slovenskega narodno osvobodilnega sveta je podpisal zakon o obvezni obhovitvi in dograditvi zgradb na ozemlju LR Slovenije. Zakon ima namen pospešiti dimprejajo obnovev in vojni porušeni, poškodovani in nedograjeni zgradb za ublažitev stanovanjske stiske. Izvršilni odbor more na podlagi tega zakona izreči razlastitev zgradbe in k njej spadaajočega sveta proti primerni odškodnini, če obnovitev porušene ali poškodovane zgradbe ni v skladu z regulacijskim načrtom ali z načeli regulacije, ali če javna korist nasprotuje s prvotnim načrtom ali namenom za javno koristne svrhe. Razlastitev je dopustna tedaj, če lastnik ni pripravil graditvi po pogojih, ki mu jih postavi izvršni odbor. Višino odškodnine določijo sodišče.

Z uredbo Akademije za glasbo so na Akademiji za glasbo v Ljubljani ustanovili poleg umetniškega oddelka tudi znanstveni oddelak. Namen novoustanovljenega oddelka je vzgojitev znanstvenega kadra, ki bi se bavil s posebnimi glasbenimi vprašanji in področji. Znanstveni oddelak Akademije za glasbo je prvič te vrste na jugoslovanskih glasbenih visokih bolah in obega naslednje skupine studija: skupino za glasbeno zgodovino, skupino za glasbeno pedagogiko in skupino za glasbeno narodopisje.

Zalozba «Mladinska knjiga» je izdala delo sovjetskega pisatelja Venjamina Kaverina «Dva kapitana». Roman je bil nagrajen s Stalinovo nagrado za književnost za leto 1943-1944.

Pred kratkim je odšlo v Bosno 20 slovenskih zdravnikov in 50 drugih zdravstvenih strokovnjakov, ki bodo zaradi izvedbe nujnih zaščitnih ukrepov proti pegavi ostali tam 2 meseca. Gre za to, da pegavo ne samo omejuje, temveč, da prepreči razširjenje bolezni in zaščiti zdravo okolico.

Umrlj so: Pavla Erber roj. Marinko, žena elektromonterja, Vinko Plevčak, Ludvik Kosmač, vsi v Ljubljani; Rader Tone, Zorica Godec, Marija Zabkar vsi v Mariboru; Pavel Bruder v Selnici ob Dravi, Silvester Homar v Kamniku, Ignac Černe v Litiji, dr. Gemenik Prešcher, zdravnik v Podčetrku, Ivan Majnik in Hedviga Vidval v Zalah pri Kočevju, Vincenc Kveder, trgovec in posestnik v Zalcu.

Bombe, izmed katerih ena ni eksplodirala, so padle na dvorišče pred vojašnico, ne da bi povzročile škodo. Strel iz brozestrele, ki so jih izstrelili zaporedoma, so razšli šipe na vratih in na dveh oknih v pritličju, kjer stanujejo straže.

Policija sporoča, da je pet agentov, ki so bili še budni, odgovorilo na strel. Ranjenih ni bilo. Telefonično so obvestili poveljstvo v Trzinu, ki je odredilo varnostne ukrepe.

Včeraj jutraj so bombo, ki ni eksplodirala, odstranili čistilci min.

V torko ob 23. uri so neznanči vrgli tri bombe in oddali strel iz brozestrele proti policijski vojašnici v St. Petru ob Soči. Atentatorji so vrgli rastrelivo čez zid ob cesti kakih 20 metrov od glavnega vhoda na policijsko postajo.

Bombe, izmed katerih ena ni eksplodirala, so padle na dvorišče pred vojašnico, ne da bi povzročile škodo. Strel iz brozestrele, ki so jih izstrelili zaporedoma, so razšli šipe na vratih in na dveh oknih v pritličju, kjer stanujejo straže.

Policija sporoča, da je pet agentov, ki so bili še budni, odgovorilo na strel. Ranjenih ni bilo. Telefonično so obvestili poveljstvo v Trzinu, ki je odredilo varnostne ukrepe.

Včeraj jutraj so bombo, ki ni eksplodirala, odstranili čistilci min.

V torko ob 23. uri so neznanči vrgli tri bombe in oddali strel iz brozestrele proti policijski vojašnici v St. Petru ob Soči. Atentatorji so vrgli rastrelivo čez zid ob cesti kakih 20 metrov od glavnega vhoda na policijsko postajo.

Bombe, izmed katerih ena ni eksplodirala, so padle na dvorišče pred vojašnico, ne da bi povzročile škodo. Strel iz brozestrele, ki so jih izstrelili zaporedoma, so razšli šipe na vratih in na dveh oknih v pritličju, kjer stanujejo straže.

Policija sporoča, da je pet agentov, ki so bili še budni, odgovorilo na strel. Ranjenih ni bilo. Telefonično so obvestili poveljstvo v Trzinu, ki je odredilo varnostne ukrepe.

Včeraj jutraj so bombo, ki ni eksplodirala, odstranili čistilci min.

V torko ob 23. uri so neznanči vrgli tri bombe in oddali strel iz brozestrele proti policijski vojašnici v St. Petru ob Soči. Atentatorji so vrgli rastrelivo čez zid ob cesti kakih 20 metrov od glavnega vhoda na policijsko postajo.

Bombe, izmed katerih ena ni eksplodirala, so padle na dvorišče pred vojašnico, ne da bi povzročile škodo. Strel iz brozestrele, ki so jih izstrelili zaporedoma, so razšli šipe na vratih in na dveh oknih v pritličju, kjer stanujejo straže.

Policija sporoča, da je pet agentov, ki so bili še budni, odgovorilo na strel. Ranjenih ni bilo. Telefonično so obvestili poveljstvo v Trzinu, ki je odredilo varnostne ukrepe.

Včeraj jutraj so bombo, ki ni eksplodirala, odstranili čistilci min.

V torko ob 23. uri so neznanči vrgli tri bombe in oddali strel iz brozestrele proti policijski vojašnici v St. Petru ob Soči. Atentatorji so vrgli rastrelivo čez zid ob cesti kakih 20 metrov od glavnega vhoda na policijsko postajo.

Bombe, izmed katerih ena ni eksplodirala, so padle na dvorišče pred vojašnico, ne da bi povzročile škodo. Strel iz brozestrele, ki so jih izstrelili zaporedoma, so razšli šipe na vratih in na dveh oknih v pritličju, kjer stanujejo straže.

Policija sporoča, da je pet agentov, ki so bili še budni, odgovorilo na strel. Ranjenih ni bilo. Telefonično so obvestili poveljstvo v Trzinu, ki je odredilo varnostne ukrepe.

Včeraj jutraj so bombo, ki ni eksplodirala, odstranili čistilci min.

V torko ob 23. uri so neznanči vrgli tri bombe in oddali strel iz brozestrele proti policijski vojašnici v St. Petru ob Soči. Atentatorji so vrgli rastrelivo čez zid ob cesti kakih 20 metrov od glavnega vhoda na policijsko postajo.

Bombe, izmed katerih ena ni eksplodirala, so padle na dvorišče pred vojašnico, ne da bi povzročile škodo. Strel iz brozestrele, ki so jih izstrelili zaporedoma, so razšli šipe na vratih in na dveh oknih v pritličju, kjer stanujejo straže.

Policija sporoča, da je pet agentov, ki so bili še budni, odgovorilo na strel. Ranjenih ni bilo. Telefonično so obvestili poveljstvo v Trzinu, ki je odredilo varnostne ukrepe.

Včeraj jutraj so bombo, ki ni eksplodirala, odstranili čistilci min.

V torko ob 23. uri so neznanči vrgli tri bombe in oddali strel iz brozestrele proti policijski vojašnici v St. Petru ob Soči. Atentatorji so vrgli rastrelivo čez zid ob cesti kakih 20 metrov od glavnega vhoda na policijsko postajo.

Bombe, izmed katerih ena ni eksplodirala, so padle na dvorišče pred vojašnico, ne da bi povzročile škodo. Strel iz brozestrele, ki so jih izstrelili zaporedoma, so razšli šipe na vratih in na dveh oknih v pritličju, kjer stanujejo straže.

Policija sporoča, da je pet agentov, ki so bili še budni, odgovorilo na strel. Ranjenih ni bilo. Telefonično so obvestili poveljstvo v Trzinu, ki je odredilo varnostne ukrepe.

Včeraj jutraj so bombo, ki ni eksplodirala, odstranili čistilci min.

V torko ob 23. uri so neznanči vrgli tri bombe in oddali strel iz brozestrele proti policijski vojašnici v St. Petru ob Soči. Atentatorji so vrgli rastrelivo čez zid ob cesti kakih 20 metrov od glavnega vhoda na policijsko postajo.

Bombe, izmed katerih ena ni eksplodirala, so padle na dvorišče pred vojašnico, ne da bi povzročile škodo. Strel iz brozestrele, ki so jih izstrelili zaporedoma, so razšli šipe na vratih in na dveh oknih v pritličju, kjer stanujejo straže.

Policija sporoča, da je pet agentov, ki so bili še budni, odgovorilo na strel. Ranjenih ni bilo. Telefonično so obvestili poveljstvo v Trzinu, ki je odredilo varnostne ukrepe.

T R S T

Podsetorjene kazni
za kršilce prometnih predpisov

Ker so ugotovili, da se cestne nesreče prepogosto ponavljajo kljub pozivom, ki jih je izdala policija za prometno disciplino, je poveljstvo civilne policije izdalo agentom, ki nadzorujejo promet, posebna navodila, da strogo nastopijo proti kršiteljem prometnih določb.

Odsej dalje bodo naložili vrstilne kazni, ki predvidevajo globe, ki jih je Zavezniska vojaška uprava z nedavnim dekretom podsetorila.

Propagando za disciplino v prometu bodo aktivno izvedli tudi med zavezniskimi četami. Vojaška poveljstva bodo podvela stroge ukrepe proti kršiteljem.

Posebna opozorila: Pšecem: hodite po pločnikih in ne postajajte na njih v skupinah, ker s tem ovirate promet; dolžni ste prekorajiti cesto v ravni črti in na preostrih, ki so zaznamovani z belimi črtami ali z žebji; otroci se ne smejo igrati in tekat po cestah, ker je to nevarno.

Kolesarjem: vozite ob robu ceste in vedno na desni strani; napravite znamenje, ko nameravate spremeniti smer; ne vozite s seboj drugih oseb in ne oprijemljate se drugih vozil.

Voznikom in avtomobilistom: vozite vedno po desni strani in znižajte hitrost na križiščih; prehitite druga vozila na levo stran in ko je cesta prosta; ne ustavljajte se na križiščih ali v bližini teh; v mestu ne vozite nazaj, ko hočete spremeniti smer vožnje; pešci imajo prednost v krajih, kjer je zaznamovano za prehod pešcev; pokorite se brez oporekanja agentom in upoštevajte primestna znamenja; ne uporabljajte po nepotrebnem zvočnih znamenj; ponoči ne ugašajte in prižigajte luči, ko se srečavate z drugimi vozili; ne ugašajte majhnih luči na sprednjem in zadnjem delu vozila, ko vozilo potuje v nerazsvetljenem kraju; dajte prednost vozilom, ki na križiščih prihajajo z desne strani; na ovinkih vozite vedno na desni strani, vedno opozorite z znamenji, ko hočete spremeniti smer ali se ustaviti.

Potnikom tramvajskih vozov: ne vstopite zunaj in ne stojte na stopniščih voza.

PEŠCI IN VOZNIKI! RAVNAJTE SE PO KAZIPOTIH. POKORAVAJTE SE BREZ UGOVIH. VARJANJA AGENTOM, KI UREJAJO PROMET: POMNITE, DA SE SAMO Z UPOŠTEVANJEM DISCIPLINE PROMET MORE RAZVIJATI VARNOSTNO IN BREZ OVIR.

Seja občinskega sveta Poročilo po jedelskega oddelka GLEDE POGOZDITVE

Najvažnejši točki na včerajšnji seji občinskega sveta sta bili odobritev izrednega povzkanja podpore za leto 1946 mestnemu zgodovinskemu in umetniškemu muzeju in prečitjanje poročila glede pogodbovanja, ki ga je poslal poljedelski oddelk Zavezniske vojaške uprave.

Glede poročila, ki ga je zahteval dr. Rinaldini in ki se nanaša na odpuščanje tržajskih delavcev s strani podjetja Česl, ki gradi vilo na Opčinah, je podjetje sporočilo, da je bilo k temu prišljeno, kar so končali delo, za katerega so najeli nekaj delavcev.

V torko popoldne so našli neko eksplozivno podzemno opremo, ki je bila k temu prišljeno, kar so končali delo, za katerega so najeli nekaj delavcev.

V torko popoldne so našli neko eksplozivno podzemno opremo, ki je bila k temu prišljeno, kar so končali delo, za katerega so najeli nekaj delavcev.

V torko popoldne so našli neko eksplozivno podzemno opremo, ki je bila k temu prišljeno, kar so končali delo, za katerega so najeli nekaj delavcev.

V torko popoldne so našli neko eksplozivno podzemno opremo, ki je bila k temu prišljeno, kar so končali delo, za katerega so najeli nekaj delavcev.

V torko popoldne so našli neko eksplozivno podzemno opremo, ki je bila k temu prišljeno, kar so končali delo, za katerega so najeli nekaj delavcev.

V torko popoldne so našli neko eksplozivno podzemno opremo, ki je bila k temu prišljeno, kar so končali delo, za katerega so najeli nekaj delavcev.

V torko popoldne so našli neko eksplozivno podzemno opremo, ki je bila k temu prišljeno, kar so končali delo, za katerega so najeli nekaj delavcev.

V torko popoldne so našli neko eksplozivno podzemno opremo, ki je bila k temu prišljeno, kar so končali delo, za katerega so najeli nekaj delavcev.

V torko popoldne so našli neko eksplozivno podzemno opremo, ki je bila k temu prišljeno, kar so končali delo, za katerega so najeli nekaj delavcev.

V torko popoldne so našli neko eksplozivno podzemno opremo, ki je bila k temu prišljeno, kar so končali delo, za katerega so najeli nekaj delavcev.

V torko popoldne so našli neko eksplozivno podzemno opremo, ki je bila k temu prišljeno, kar so končali delo, za katerega so najeli nekaj delavcev.

V torko popoldne so našli neko eksplozivno podzemno opremo, ki je bila k temu prišljeno, kar so končali delo, za katerega so najeli nekaj delavcev.

V torko popoldne so našli neko eksplozivno podzemno opremo, ki je bila k temu prišljeno, kar so končali delo, za katerega so najeli nekaj delavcev.

V torko popoldne so našli neko eksplozivno podzemno opremo, ki je bila k temu prišljeno, kar so končali delo, za katerega so najeli nekaj delavcev.

V torko popoldne so našli neko eksplozivno podzemno opremo, ki je bila k temu prišljeno, kar so končali delo, za katerega so najeli nekaj delavcev.

V torko popoldne so našli neko eksplozivno podzemno opremo, ki je bila k temu prišljeno, kar so končali delo, za katerega so najeli nekaj delavcev.

V torko popoldne so našli neko eksplozivno podzemno opremo, ki je bila k temu prišljeno, kar so končali delo, za katerega so najeli nekaj delavcev.